

Eeva-Liisa Korhonen

Kirjaston lukupiirit – kiinnostavatko vain senioreita?

Opinnäytetyö

Kevät 2013

Kulttuurialan yksikkö

Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuurialan yksikkö

Koulutusohjelma: Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Eeva-Liisa Korhonen

Työn nimi: Kirjaston lukupiirit – kiinnostavatko vain senioreita?

Ohjaaja: Pirkko Vuorela

Vuosi: 2013

Sivumäärä: 46

Liitteiden lukumäärä: 1

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää syitä, miksi kirjaston käyttäjät osallistuvat tai eivät osallistu Vaasan kaupunginkirjaston järjestämiin lukupiireihin ja mitä mieltä asiakkaat ovat lukupiireistä. Tänä päivänä suurin osa lukupiirien jäsenistä on 60-vuotiaita tai sitä vanhempia naisia, vain 1-2 miestä osallistuu toimintaan. Tutkimuksen toivottiin tuovan esille seikkoja, joita kehittämällä piirien toimintaan saataisiin houkuteltua eri-ikäisiä osallistujia, myös miehiä.

Teoriaosuudessa käsiteltiin lyhyesti lukupiirien historia ja nykypäivää sekä Vaasan kaupunginkirjaston lukupiiritoimintaa.

Tutkimuksessa käytettiin sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tutkimusotetta. Tutkimusmetodeina olivat teemahaastattelu ja kysely. Haastatteluun osallistui kymmenen lukupiiritoimintaan jo osallistuvaa henkilöä. Kysely toteutettiin asiakaskyselynä, johon oli mahdollisuus vastata sekä paperilomakkeella kirjastossa että verkossa. Kyselyyn vastasi 37 henkilöä, joista naisia oli 76 %.

Kaikki haastatteluun osallistuneet olivat tutkimuksen mukaan hyvin tyytyväisiä lukupiiritoimintaan. Lukukokemuksen jakaminen ryhmässä oli kaikille hyvin tärkeää.

Kyselyn mukaan 2/3 vastanneista tiesi, että kirjastossa toimii kaksi lukupiiriä, mutta vain 35 % oli ottanut niihin osaa. Suurin osa lukupiireihin osallistuneista oli tyytyväisiä lukupiiritoimintaan. Osa toivoi muutoksia mm. kokoontumispäiviin ja kelloaikaan, tiedottamiseen ja lukupiireissä luettavaan kirjallisuuteen. Omanikäisten toivottiin osallistuvan lukupiireihin.

Avainsanat: kirjastot, lukupiirit, kirjallisuuspiirit, lukuseurat

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Culture and Design

Degree Programme: Library and Information Services

Author: Eeva-Liisa Korhonen

Title of thesis: Public Library Reading Groups – just for senior citizens?

Supervisor: Pirkko Vuorela

Year: 2013 Number of pages: 46 Number of appendices: 1

The purpose of this thesis was to find out reasons why library users take or not take part in the reading groups in Vaasa City Library. What kind of opinions do they have on this activity? Today the majority of members of reading groups are 60 years old or older women. The goal was to find out how the library can induce more participants of all age both men and women to the reading groups?

The theoretical background of the thesis consisted of reading groups history and the reading group activity in Vasa City Library.

The methods I used for this research were focused interviews and quantitative survey. Ten representatives of reading groups were interviewed to study their opinion about the reading group activity. The survey was available both the forms at staff desks of the various departments and online. There were 37 respondents who answered to the questionnaire and 76 per cent of them were women.

According to the study all representatives were very satisfied with the reading group activity. Sharing the opinions in the group was very important to everyone. Based on questionnaire the majority of the respondents knew that two reading groups were running in the library, but only 35 % had participated in them. The most respondents had a positive attitude towards the reading groups. Some of them were not pleased with the date and time. The literature they were reading in the reading groups was not interesting. Information about the reading groups could be better. Some of them wished that more participants of their own age would attend the reading groups.

Keywords: libraries, reading groups, group reading

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 LUKUPIIRITOIMINTA.....	8
2.1 Lukupiirit – uusi vai vanha keksintö?.....	8
2.2 Lukupiirit 2000-luvulla.....	11
2.2.1 Lukupiirien toimintaperiaatteita.....	12
2.2.2 Lukupiirien osanottajat.....	13
2.3 Vaasan kaupunginkirjaston lukupiirihanke.....	15
2.4 Vaasan kaupunginkirjaston lukupiirit ja niiden toiminta.....	17
3 TUTKIMUSMENETELMÄT JA -TAVOITE.....	19
3.1 Teemahaastattelu.....	19
3.2 Lomakekysely.....	20
3.3 Tutkimusprosessin eteneminen.....	21
4 TULOKSET.....	24
4.1 Haastattelun tulokset.....	24
4.2 Lomakekyselyn tulokset.....	27
5 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	39
5.1 Lukupiireihin osallistuvat eläkeiässä olevat naiset.....	40
5.2 Lukupiireihin osallistuvat ovat tyytyväisiä lukupiiritoimintaan.....	41
5.3 Lukupiireihin osallistumattomuuden syitä.....	41
LÄHTEET.....	44
LIITTEET	

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Vastanneiden määrä sukupuolen ja iän mukaan	29
Kuvio 2. Asuinalue	30
Kuvio 3. Lukupiireihin osallistuneisuus ikäryhmittäin.....	32
Kuvio 4. Lukupiireihin osallistumisen syyt	33
Kuvio 5. Miesten osallistumattomuuden syitä	36
Kuvio 6. Lukupiirien mainontakanavia.....	37
Taulukko 1. Haastateltujen lukupiiriläisten mielipiteitä lukupiireistä	25
Taulukko 2. Vastajien prosenttiluvut ikäryhmittäin.	28
Taulukko 3. Elämän tilanne.....	30
Taulukko 4. Lukupiireihin osallistumattomuuden syitä	34

Käytetyt termit ja lyhenteet

Lukupiiri	Pienryhmä, joka kokoontuu yhdessä keskustelemaan kulloinkin käsiteltävänä olevaa kirjallisuutta, tietyssä paikassa.
Lukuseura	Virkamiesten, vapaiden ammattien harjoittajien ja porvari- en 1700-luvulla perustamia seuroja, joissa keskusteltiin jäsenten toisilleen hankkimasta kirjallisuudesta, joka koski lähinnä maantiedettä, historiaa ja politiikkaa (Karjalainen 1977, 12).
Verkkolukupiiri	Tietoverkossa kokoontuva lukupiiri, joka ei kokoonnu fyysisesti tietyssä paikassa. Osanottajat keskustelevat ja kommentoivat kulloinkin luettavana olevaa kirjaa tai vain seuraavat anonyymeinä keskustelua. (Frid 2012, 98–99)

1 JOHDANTO

Lukupiirit eivät ole uusi keksintö. Voi sanoa, että lukupiirejä on ollut niin kauan kuin ihmiset ovat lukeneet kirjoja ja keskustelleet niistä. Viime vuosikymmenen aikana lukupiirien suosio ja määrä on kasvanut voimakkaasti. Ihmisillä on selvästi tarve saada keskustella ja vaihtaa mielipiteitä lukemastaan kirjallisuudesta.

Itse olen toiminut vetäjänä Vaasan kaupunginkirjaston dekkaripiirissä sen perustamisesta, kevästä 2011, lähtien. Parin vuoden aikana olen huomannut, että lukupiiriin säännöllisesti osallistuvat ovat lähinnä 60-vuotiaita tai sitä vanhempia naisia. Vain yksi mies on pysynyt piirissä mukana. Piirissä on vaihtelevasti vierailut eri-ikäisiä ihmisiä, mutta syy siihen, miksi he ovat lopettaneet piirissä käymisen, on jäänyt epäselväksi.

Tutkimuksen avulla halusin selvittää syitä, miksi Vaasan kaupunginkirjaston lukupiireihin osallistutaan tai ei osallistuta, mikä piireissä kiinnostaa tai mikä niissä ei miellytä ja tavoittaako lukupiirien mainonta ihmisiä. Saamieni tulosten avulla toivon voivani paremmin vaikuttaa piirissä viihtymiseen ja pysymiseen sekä piirien tunnetuksi tekemiseen.

Työni alussa kerron lyhyesti lukupiirien ja lukuseurojen synnystä, minkä jälkeen käsittelen laajemmin Vaasan kaupunginkirjaston lukupiirien perustamista ja toimintaa. Työssäni käyttämät tutkimusmenetelmät ovat haastattelu ja kysely. Haastattelut tein kauno- ja dekkaripiirien nykyisille osanottajille. Kysely suunnattiin kaikille kirjastonkäyttäjille kirjaston kotisivujen kautta. Kirjaston asiakkaila oli myös mahdollista vastata paperimuotoiseen kyselyyn kirjaston asiakastiskeillä.

Tulokset-kappaleessa raportoin teemahaastattelun ja asiakaskyselyn tulokset. Työn lopusta löytyvät tutkimuksestani syntyneet johtopäätökset.

2 LUKUPIIRITOIMINTA

Nykypäivän lukupiiritoiminnan keskeisenä toiminta-ajatuksena on, kuten oli aikanaan kirjastolaitoksen syntymiseen vaikuttaneiden lukuseurojenkin, kokoontua yhteen tietynä aikana, keskustelemaan, vaihtamaan mielipiteitä sekä lisäämään kirjallisuuden tuntemusta. Lukupiirit ovat monelle viihdyttävä vapaa-ajan harrastus, mikä ei välttämättä vaadi osallistumista keskusteluun. Osanottaja voi myös vain kuunnella muiden mielipiteidenvaihtoa. Piirit lisäävät yhteisöllisyyttä ja vapaa-ajalla tapahtuvaa sosiaalista kanssakäymistä. Lukupiireistä on tullut myös kirjastojen tarjoama uusi palvelumuoto, jonka yksi tärkeä tehtävä on ylläpitää ja kehittää lukemisharrastusta.

Lukupiirien akateeminen tutkimus on jäänyt vähäiseksi niin Suomessa kuin maailmallakin. Suomessa tätä aukkoa paikkaamaan on juuri (2013) valmistunut Suvi Aholan *Lukupiirien Suomi. Yhteisöllistä lukemista 149 suomalaisessa lukupiirissä 2009*-tutkimus. Ulkomaiset lukupiiritutkimukset painottuvat Mikkosen (2011) *Lukupiirien lumous* -pro gradun mukaan pääasiassa neljän, ulkomaisen tutkimuksen ympärille (Hartley 2002, Rehberg Sedo 2002, Long 2003 & Fister 2005). Ruotsissa, Upsalan yliopistossa, on käynnissä lukupiiritutkimusprojekti *Läsandets cirklar. En litteratursociologisk undersökning om socialt läsande och läsargemenskaper i dagens Sverige* (Läsandets cirklar, [viitattu 14.4.2013]). Tutkimusta johtaa professori Kerstin Rydbeck.

2.1 Lukupiirit uusi vai vanha keksintö?

Kautta aikain, kun ihmiset ovat lukeneet kirjallisuutta, he ovat myös keskustelleet ja vaihtaneet niistä keskenään mielipiteitä. Leskelä-Kärjen (2010, 79) mukaan lukupiirien historia nivoutuu varsinkin 1700- ja 1800-lukujen kirjallisten salonkien historiaan. Ylikankaan (1995, 8) mukaan lukeminen oli aikaisemmin vain sivistyneistön etuoikeus, mutta 1700-luvun puolivälissä eurooppalaisessa keskiluokassa syntynyt lukuinnostus eli lukuhimo vaikutti siten, että Länsi- ja Pohjois-

Euroopassa sekä Pohjois-Amerikassa alettiin perustaa lukuseuroja, joihin osallistui entistä enemmän myös alempia yhteiskuntaluokkia. Kaupunkien porvari- kirjati- lausringit muuttuivat nopeasti klubeiksi, joissa kokoonnuttiin Tunturin (2010, 62) mukaan tiettyinä viikoppäivinä keskustelemaan kirjoista ja ajankohtaisista maailman tapahtumista. Suljetut lukupiirit alkoivat pikkuhiljaa avautua ja toimivat näin esikuvana nykyaikaiselle kirjastolaitokselle.

Karjalaisen (1977, 12) mukaan Yhdysvaltojen ensimmäisen lukuseuran perusti Benjamin Franklin vuonna 1731. Ruotsissa "läsesällskap"-nimellä tunnettujen lukuseurojen nousukausi ajoittui Yhdysvaltojen tapaan 1770-80 luvuille.

Laaksovirran (1995, 9–10) mukaan Suomessa lukuseuroja alettiin perustaa Pohjanmaan rannikkokaupunkeihin ja niiden ympäristössä olevalle maaseudulle. Tähän oli syynä niin Ruotsista saadut vaikutteet kuin myös se, että tuon ajan kehittynein talousalue oli keskittynyt juuri Suomen rannikkoseuduille, varsinkin Vaasan ja Kokkolan alueille. Ensimmäistä lukuseuraa, joka perustettiin Laaksovirran (s. 7, 9) mukaan Vaasaan 1794, oli edeltänyt jo 1760-luvulla Vaasan lähipitäjissä toiminut, säätyläisistä koostunut lukupiiri, joka kulki nimellä "Kirjasosioiteetti". Piirin jäsenet hankkivat toisilleen eri aloja käsittelevää kirjallisuutta niin huviksi kuin hyödyksikin. Lukuseuran eli ns. Luku-kirjaston perustajana toimi hovioikeuden asessori Olof Langenstein. Kirjaston katsotaan olleen alku Suomen yleisen kirjastolaitoksen syntymiseen. Perustamisasiakirjan mukaan seura perustettiin siihen kuuluvien henkilöiden huviksi ja ajankuluksi.

Tämän päivän lukupiirit toimivat pitkälti samojen syiden pohjalta kuin aikoinaan lukuseuratkin. Lukupiireihin kokoonnutaan viettämään aikaa mukavassa seurassa, kiinnostavista kirjoista keskustellen.

Lukuseurat olivat 1700-luvulta 1800-luvun alkuun pääasiassa yläluokkaan kuuluvien miesten harrastus, joihin naisilla ei ollut pääsyä (Mikkonen 2011, 13). Leskelä-Kärjen (2010, 79) mukaan yläluokkaan kuuluvat naiset olivat kuitenkin jo 1700-luvulta lähtien perustaneet omia kirjallisia salonkejaan. Salongit olivat naisille tär-

keitä lukemisharrastuksen ja yhteiskunnallisen keskustelun paikkoja, joissa päästiin hetkeksi pois miesten valvovan silmän alta.

Elomaan (1997, 209–211) mukaan 1800-luvulla yksilön vapaus päättää omista asioistaan lisääntyi. Miehen valta kodeissa väheni. Naisille haluttiin antaa mahdollisuus sivistää itseään koulutuksen avulla, jotta he voisivat paremmin hoitaa kotiaan ja ymmärtää myös paremmin aviomiestensä ajatuksia ja toimintaa. Eri yhteiskuntaluokkien väliset raja-aidat alkoivat madaltua ja lukupiireihin osallistui yhä enemmän myös keski- ja työväenluokkaan kuuluvia naisia (Mikkonen 2011, 13, Rehberg Sedon 2002, 12 mukaan).

Lukupiirien naisvaltaisuus pohjautuukin varmasti juuri siihen, kuinka tärkeitä ne ovat historian saatossa naisille olleet. Miehillä on aina ollut paremmat mahdollisuudet tehdä haluamiaan asioita. Lukuseurat tai -piirit ovat olleet vain yksi muiden joukossa. Kenties siksi lukupiirit eivät ole niin tärkeitä miehille kuin ne ovat naisille. Naisilla näitä mahdollisuuksia on ollut vähän. Lukupiireillä oli ja on edelleen itse-tuntoa kohottava vaikutus. Kuulluksi tuleminen on tärkeää jokaiselle ihmiselle. Hyvin toimivassa lukupiirissä on mahdollisuus rauhassa kertoa omia mielipiteitä ilman muiden arvostelevaa kommentointia tai keskeytyksiä.

Liakkan (1916, 64) mukaan lukuharrastus virisi voimakkaasti Englannissa Ensimmäisen maailmansodan aikana, jolloin lukukerhoja (studycircles) syntyi useimmille paikkakunnille. Kerhot kokoontuivat kodeissa lähes viikoittain ja toiminta sisälsi kirjan lukua ja siitä keskustelua.

Leskelä-Kärjen (2010, 74–75, 81–82) mukaan kirjailija Aino Kallaksen sisar kirjailija-kääntäjä Aune Krohn, muutettuaan Helsingistä Hämeeseen Hattulaan vuonna 1917, perusti ”Kirjalliset illat” –lukupiirin, joka toimi aina vuoteen 1926. Toiminnasta ovat säilyneet Aune Krohnin päiväkirjamerkinnot. Lukupiirissä luettiin niin aikalaisten kirjoittamia kuin jo klassikoiksi muodostuneita ulkomaista ja kotimaista kirjallisuutta. Osanottajat olivat pääosin naisia.

2.2 Lukupiirit 2000-luvulla

Lukupiirit ovat voimakkaasti lisääntyneet ympäri maailmaa 2000-luvulla ja niitä on alettu pitää yhtenä lukemisharrastuksen ylläpitävänä voimavarana. Tänä päivänä lukupiirit ovat jo monen yleisen kirjaston yksi vakituisista toimintamuodoista. Lukupiirien kirjo on hyvin vaihteleva. Yleisissä kirjastoissa toimii monenlaisia piirejä, kuten dekkaripiirejä, kaunokirjallisuus- ja runopiirejä sekä eläkeläispiirejä. Lukupiirit toimivat myös eri kielisinä kuten mm. Pasilan kirjaston englanninkielinen lukupiiri, jossa puhekieli sovitaan kulloinkin osanottajien mukaan (Pasila Reading Circle, [viitattu 14.6.2012]). Lukupiirit toimivat myös muualla kuin kirjaston tiloissa. Yksityisissä kodeissa kokoontuvat erilaiset ystäväpiirit, joissa vaihdetaan mielipiteitä kulloinkin käsiteltävänä olevasta teoksesta ”pikkupurtavan” lomassa. Seurakunnat, työväenopistot ja kirjakaupat järjestävät omia lukupiirejään. Internetissä toimii maailmanlaajuisesti hyvin erilaisia verkkolukupiirejä.

Jenny Hartley (2002) on kirjassaan *The Reading Groups Book* tutkinut pääasiassa Ison-Britannian voimakkaasti kasvanutta lukupiiritoimintaa 1990-luvun lopusta lähtien 2000-luvun alkuun. Iso-Britanniassa paikalliset viranomaiset sekä yläasteet järjestävät runsaasti lukupiirejä lapsille ja nuorille kuten North Yorkshiren Rippon grammar school:ssa koulukirjastonhoitaja toimii lukupiirien vetäjänä (mts. 30–31).

Lasten ja nuorten lukuharrastuksen säilyttäjinä ovat koulut tärkeässä asemassa. Koulu ympäristönä on lapsille ja teineille luonteva ja turvallinen paikka toimia. Olisi hyvä miettiä, voisiko joku kirjaston ulkopuolinen taho aloittaa kouluissa lukupiiri-toiminnan. Kouluissa toimivat kunnan tai kaupungin sivupisteet voisivat myös pienellä resurssien lisäämisellä panostaa lukupiiritoiminnan järjestämiseen.

Hartley (2002, 4–5) tuo esille median suuren vaikutuksen lukupiiritoiminnan tunnetuksi tekemisessä ja kasvussa niin Pohjois-Amerikassa kuin Iso-Britanniassakin. Vuodesta 1996 lähtien on Amerikassa suuren suosion saavuttanut Oprah Winfrey'n juontama talkshow *Oprah's Book Club*. Iso-Britanniassa vastaavanlaisen suosion on saavuttanut vuonna 1998 aloittanut, Radio 4 Bookclub, jonka radioäänenä toimii James Naughtie.

Viime vuosina ovat voimakkaasti lisääntyneet erilaiset Internetissä pyörivät verkkolukupiirit. Hartleyn (2002, 4) mukaan Isossa-Britanniassa lukupiiritoiminnan pioneerina toiminut Bradfordin kirjastolaitos perusti virtuaalilupiirejä jo vuonna 1999. Verkossa piiriläiset keskustelevat kulloinkin kyseessä olevasta kirjasta, mutta eivät kohtaa toisiaan fyysisesti kuten perinteisessä esim. kirjastossa pidettävässä lukupiirissä.

Verkossa piiriläiset toimivat kirjoittamallaan ajatuksilla, eivät äänellään, olemuksellaan tai verbaalisuudellaan tai jollain muulla ulkoisella ominaisuudellaan. Verkkolukupiiri voi olla tärkeä kanava yksinäiselle ja syrjäytyneelle vaihtaa ajatuksia ja mielipiteitä.

Alkujaan yksityishenkilön, Nina Fridin, aloittama ruotsalainen verkkolukupiiri Bokcirklar.se on toiminut vuodesta 2007 lähtien (Frid 2012, 12). Piiriin voi Fridin (2012, 13-15) mukaan rekisteröityä kuka tahansa ja jokaisella jäsenellä voi olla oma blogi ja lukunurkka. Piiriläinen voi perustaa oman lukupäiväkirjan, ”chattailla” muiden piiriläisten kanssa, tuoda kirjavinkkejään tai perustaa tiettyä aikana pidettävän virtuaalisen lukupiirin. Kuukausittain kirjapiirissä vierailee kirjailijoita sekä kirjastonhoitajia vinkkaamassa kirjallisuutta. Sivujen kautta lukijoilla on myös mahdollisuus äänestää Ruotsin parhaasta vuoden ”Stora Läsarpriset”. kirjapalkinnon saajasta.

2.2.1 Lukupiirien toimintaperiaatteita

Lukupiirit pyörivät monilla eri toimintaperiaatteilla. Yhtä yksittäistä muotoa tai kaavaa niiden toiminnalla ei ole. Monet kirjastot tarjoavat sekä tilat, henkilökunnan, että kirjat lukupiirien käyttöön. Lundin (2004, 37) mukaan Ruotsissa Lundin kaupunginkirjastossa kirjasto tarjoaa tilat ja henkilökunnan osaamisen, mutta kirjasto ei ole velvollinen hankkimaan kulloinkin käsiteltäviä teoksia, vaan piiriläiset hankkivat ne itse. Vaasassa lukupiirien vetäjinä toimivat kirjaston henkilökunnan työntekijät ja kirjasto hankkii myös luettavat kirjat piiriläisten luettaviksi. Näin lukupiiri-harrastuksesta ei koidu mitään kuluja niihin osallistuville.

Kirjastoissa järjestettävät lukupiirit ovat yleensä ohjattuja piirejä, joilla on joko yksi tai useampi vetäjä. Esim. Vaasan kirjastossa vetäjinä toimii useita kirjaston henkilökuntaan kuuluvia. Ohjattujen piirien, kuten kirjaston lukupiirien osanottajien ikärakenne ja taustat voivat vaihdella huomattavasti enemmän kuin ystäväpiireissä, joissa Koskivaaran (2010, 173) mukaan piiriläiset ovat suunnilleen samanikäisiä ja samanhenkisesti ajattelevia.

Yllättävä tieto Hartleyn (2002, 171) tutkimuksessa oli se, että siinä mukana olleista 350 piiristä vain 6 % kokoontui kirjastoissa. Suurin osa (80 %) kokoontui kodeissa ja loput muissa paikoissa. Suomessa yleiset kirjastot ovat tärkeässä asemassa lukupiiritoiminnan järjestäjinä mielestäni mm. sen vuoksi, että kirjastoon on kaikkien helppo tulla ja kirjastojen on helppo hankkia piireissä luettava kirjallisuus.

Hartleyn (2000, 16–18) tutkimuksen mukaan ruoka ja juoma ovat tärkeässä asemassa Ison-Britannian lukupiiritoiminnassa. Vähintään teetä ja keksiä on aina tarjolla. Tutkimuksessa vanhin mukana ollut englantilainen seura, the Bristol Friendly Reading Society, joka perustettiin jo vuonna 1799, tarjosi alkuaikoinaan miehille oluttuopin ja kirkkoväärtin piipun. Ajat ovat muuttuneet, mutta nykyäänkin piiriläisille tarjotaan kahvia, keksiä ja portviiniä. Essexin (County Libraries) teineille suunnatuissa lukupiireissä, Hartley mainitsi (s. 31) olevan hyvin tärkeää, että tarjolla oli perunalastuja ja kaakaota. Vaasan kaupungin lukupiireissä kahvihetki liittyy kevään viimeiseen tapaamiseen, muutoin tyydytään vain kirjoihin.

2.2.2 Lukupiirien osanottajat

Vaikka lukuseurat olivat aikanaan pääosin miesten harrastus, niin jo pitemmän aikaa naiset ovat olleet pääosassa lukupiiritoiminnassa. Fyysisesti kokoontuva lukupiiri, jossa puhutaan paljon, ei luultavasti houkuttele miesosanottajia. Naisten verbaalisuus voi pelottaa miehiä, tai naiset vain yksinkertaisesti ovat kiinnostuneet miehiä enemmän kirjallisuudesta ja lukemisesta.

Tilastokeskuksen artikkelissa ”Suomalaiset luottavat klassikoihin” (Vapaa-aikatutkimus 3.10.2008) kerrotaan, että yli puolet miehistä lukee pääasiassa miesten kirjoittamia kirjoja. Naisista noin neljännes kertoo lukevansa enemmän naisten kirjoittamia kirjoja. Naisten keskuudessa on selvästi enemmän niitä, jotka ovat avoimia sekä miesten että naisten kirjoittamalle kirjallisuudelle. Yli 60 prosenttia naisista, mutta vain hieman yli kolmannes miehistä ilmoitti lukevansa sekä miesten että naisten kirjoittamia kirjoja. Enimmäkseen miesten kirjoja lukevia naisia oli kahdeksan prosenttia. Naisista neljännes ja miehistä vain prosentti ilmoitti lukevansa enimmäkseen naisten kirjoittamia kirjoja. Romaanityypeistä sotaromaanit ovat lähes yksinomaan miesten lukemistoa.

Lukupiirien vetäjät ja osanottajat ovat pääosin naisia. Hyvällä syyllä voidaan kysyä, valikoituuko lukupiirikirjallisuudeksi enemmän naisten mielen mukaista kirjallisuutta. Lukupiireihin uskaltautuvat miehet voivat menettää mielenkiintonsa lukupiireihin, jos kirjallisuus ei vastaa heidän mieltymyksiään.

Nina Frid (Frid 18.10.2001) pohtii artikkelissaan *En riktig läsare* miesten vähäisen lukemisen syitä. Hän tuo esille seikan, että esim. miespoliitikot eivät halua leimautua äänestäjensä silmissä hienostelijoiksi, kertomalla, että he lukevat kaunokirjallisuutta. Sen sijaan Aku Ankka on hyväksyttyä lukemista. Naispoliitikot eivät vastaavaa pelkoa tunne. He voivat lukea romaaneja, tuntematta, että heidän ei pitäisi niitä lukea äänestäjien vuoksi. Miespoliitikot antavat käytöksellään signaalin, että oikea mies ei lue romaaneja. Kotioloissa tästä voi seurata se, että isät eivät harrasta lukemista lainkaan, lukuun ottamatta sanomalehtiä. Vaikuttaako isien lukemattomuus myös poikien lukemattomuuteen?

Koskivaaran (2010, 174) tekemien haastattelujen mukaan vain muutama mies osallistuu lukupiireihin. Tämä on tilanne myös Vaasan kaupunginkirjaston lukupiireissä. Kymmentä naista kohden on yleensä yhdestä kahteen miestä. Miesten huomattavasti vähäisempi osallistuminen tulee esiin myös verkkolukupiirin Bokcirklar.se:n jäsenmäärissä. Voisi kuvitella, että jos perinteiset, fyysisesti kokoontuvat lukupiirit, kuten kirjastoissa kokoontuvat piirit, eivät miehiä kiinnosta, he osallistuisivat paremmin ei-fyysisesti kokoontuviin verkkolukupiireihin. Frid (2012, 15) ku-

moaa tämän ajatuksen kertomalla, että kun Ruotsissa Lääni- ja aluekirjastojen kanssa yhteistyön vuonna 2010 aloittaneen, Bokcirklar.se -verkkolukupiirin jäsenistöön (2941) kuului 2011 syksyllä 1850 naista, miehiä oli vain noin kolmannes (681). Loput 410 olivat yrityksiä ja kirjastoja.

Vaikka lukupiirit koostuvat lähinnä naisista, vain miehille tarkoitettuja piirejäkin on olemassa. Hartley (2002, 39) mainitsee tutkimuksessaan edelleen toiminnassa olevan kirjakerhon, jonka 12 miestä perusti jo vuonna 1777 Pohjois-Englannissa Stocktonissa.

Mikkosen (2011, 16) mukaan Pruitt toteaa, että kirjasto voi toiminnallaan olla avainasemassa ympäristönsä suvaitsevuuksensa lisäämisessä erilaisia asiakasryhmiä kohtaan. Yhdysvalloissa Wisconsinissa olivat homoseksuaalimiehet perustaneet omia lukupiirejään yleisiin kirjastoihin. Lukupiireissä käsitellyn kirjallisuuden koettiin vahvistaneen heidän yhteiskunnallista asemaansa ja seksuaali-identiteettiään.

Lukupiiriläisten ikärakenne on monissa lukupiireissä korkea. Hartleyn (2002, 30–32) mukaan yksi kolmas osa lukupiireihin osallistuvista oli 40–49-vuotiaita ja yksi kolmas osa 50-vuotiaita tai sitä vanhempia. Ikä ei ole esteenä lukupiireihin osallistumisessa. Vanhimmat piiriläiset (90–97 v.) löytyivät Lontoossa sijaitsevan Nightingale Housen naisasukkaiden muodostamasta Hooked on Books -piiristä. Vaasan kaupunginkirjaston lukupiireihin osallistuvien pääasiallinen ikä pyörii 60-ikävuoden molemmin puolin.

Eläkeikä tuo mahdollisuuden osallistua harrastuksiin, joihin ei työelämässä aika ole riittänyt. Monet eri harrastusmuodot kilpailevat tänä päivänä ihmisten mielenkiinnosta. Lukupiirit ovat osoittaneet viimeisen vuosikymmenen aikana, toimivat ne missä muodossa tahansa, että niitä tarvitaan.

2.3 Vaasan kaupunginkirjaston lukupiirihanke

Vaasan kaupunginkirjasto anoi avustushakemuksen (Vaasan kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto 2010) mukaan vuonna 2010 Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskus ELY:n kehittämishankerahaa, jonka tavoitteena oli lukupiiritoiminnan käynnistäminen Vaasan kaupunginkirjastossa sekä mahdollisesti myös muissa maakunta-alueen kirjastoissa. Avustusta myönnettiin henkilökunnan täydennyskoulutukseen ja Vaasan kaupunginkirjaston lukupiiritoiminnan perustamiseen. Hankerahan avulla kirjaston henkilökunnasta koostunut suunnitteluryhmä suunnitteli useita koulutustilaisuuksia, joiden tarkoituksena oli antaa valmentavaa koulutusta luentojen, harjoitusten ja vertaistuen muodossa lukupiirien vetämiseen. Koulutustilaisuudet järjestettiin avoimina tilaisuuksina koko kirjaston henkilökunnalle.

Lukupiiritoimintaan valmistavat koulutukset aloitettiin Vaasan kaupunginkirjaston toimintaraportin (Vaasan kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto 2011) mukaan syksyllä 2010. Ensimmäisen koulutustilaisuuden teemana oli *Ajatuksia kirjoittamisesta, lukemisesta, yhteisöllisyydestä – Tankar om att skriva, läsa, social samvaro*. Kouluttajina toimivat kaksi kokenutta lukupiirivetäjää ja kaksi kirjailijaa. Lukupiirien vetäjät kertoivat käytännönläheisesti omaista tavoistaan johtaa ja suunnitella lukupiiritoimintaa kotipaikkakunnillaan. Kirjailijavieraat esittelivät omien teoksiensa syntyvaiheita sekä kirjoitustapojaan ja -tyyliään. Toinen ja kolmas koulutustilaisuus pidettiin joulukuussa 2010. Tilaisuuksien teemana oli *Viestintä ja vuorovaikutus*. Koulutuksen vetäjinä toimivat kaksi Vaasan yliopiston lehtoria. Päivien sisältönä oli mm. ryhmien muotoutumiseen vaikuttavat tekijät, vuorovaikutus sekä ryhmän vetäjälle tärkeät viestintätaidot.

Keväällä 2011 aloitti ensimmäinen lukupiiri toimintansa. Kirjaston asiakkaat olivat jo pitemmän aikaa toivoneet kirjastossa aloitettavaksi lukupiiriä, jossa käsiteltäisiin salapoliisiromaaneja eli dekkareita. Ensimmäisen lukupiirin nimeksi tulikin Dekkariipiiri. Piiri sai heti runsaan osanoton. Toinen lukupiiri, jossa käsiteltiin kaunokirjallisuutta, aloitti toimintansa Huutoniemen lähikirjastossa nimellä Kaunopiiri. Osanoton vähyyden vuoksi piiri kuitenkin päätettiin lopettaa ja siirtää alkavaksi pääkirjastossa seuraavana syksynä. Ratkaisu osoittautui oikeaksi. Syksyllä 2011 pääkirjastossa aloittanut Kaunopiiri sai innostuneen vastaanoton.

Alusta lähtien oli tarkoitus elävöittää lukupiirien toimintaa kirjailijavierailujen avulla. Ensimmäinen dekkaripiirin kirjailijavierailu toteutui syksyllä 2011. Yleisten kirjastojen hankerekisterin (Yleisten kirjastojen, [viitattu 27.4.2013]) mukaan syksyllä 2011 anottiin ELY:ltä hankerahaa lukupiirien kirjailijavierailuja varten. Tavoitteena oli, että saadun rahoituksen avulla, kaupunginkirjasto voi kutsua molempiin piireihin kaksi kirjailijavierasta kauden 2012–2013 aikana.

Kirjailijavierailut toimivat samalla kirjaston yleisötapahtumina. Ne ovat herättäneet suurta mielenkiintoa kaupunkilaisten keskuudessa, ei vähiten paikallisen median ansiosta. Varsinkin sanomalehtien kirjailijahaastatteluartikkelit ovat tehneet tilaisuuksia laajemmin tunnetuiksi.

2.4 Vaasan kaupunginkirjaston lukupiirit ja niiden toiminta

Vaasan kaupunginkirjastossa toimii kaksi lukupiiriä, jotka ovat Kaunopiiri ja Dekkaripiiri. Kaunopiirissä käsitellään kaunokirjallisuutta ja runoutta. Dekkaripiirin aiheina ovat salapoliisi- ja jännityskirjallisuus. Piirit kokoontuvat pääkirjaston Hyde Parktilassa, kerran kuukaudessa, maanantai-iltaisina klo 18.00 ja 19.30 välisenä aikana. Dekkaripiirissä toimii kaksi ja kaunopiirissä kolme vetäjää. Vetäjät toimivat piireissä oman kiinnostuksensa ja vapaaehtoisuuden pohjalta. Koska piireissä kulloinkin käsiteltävien kirjailijoiden taustatietojen etsintään kuluu runsaasti aikaa, on useamman vetäjän avulla saatu työmäärä ja vetovastuuvuorot jaettua niin, ettei piirin toiminnasta aiheudu yhdelle vetäjälle kohtuutonta työmäärää. Puolitoista vuotta toimittuaan Dekkaripiirin osanottajamäärä on vakiintunut ja asettunut 9 – 12 henkilöön. Kaunopiirissä vaihtelua on enemmän. Piirin osanottajamäärä vaihtelee 7 – 15 henkilön välillä.

Molempien piirien toimintaperiaate on samankaltainen. Piirin vetovastuussa oleva työntekijä toivottaa osallistujat tervetulleiksi. Tarpeen vaatiessa, kuten esim. uusien osanottajien vuoksi, vetäjät esittelevät itsensä ja piirin toimintaperiaatteet ja käytännöt. Tämän jälkeen vetäjä esittelee illan aiheena olevan kirjailijan ja hänen tuotantoaan. Alustuksen tarkoituksena on laajentaa osanottajien tietämystä illan

aiheena olevasta kirjailijasta. Erityisesti lehtiartikkelien ja kirjailija-arvostelujen kautta piiriläiset saavat syvempää käsitystä kirjailijasta ja hänen mielipiteistään kuin mitä kirjojen kansilehdistä tai hakuteoksista on löydettävissä.

Piirin vetäjä ohjaa illan kulkua jakamalla puheenvuoroja. Hänen tehtävänä on myös hienovaraisesti keskeyttää liian pitkään puhuva piiriläinen ja siirtää puheenvuoro seuraavalle piiriläiselle. Puheenvuorojen välillä on muilla osanottajilla mahdollisuus lyhyisiin kommentteihin, ennen kuin vuoro siirtyy seuraavalle piiriläiselle. Kun kaikki ovat saaneet sanoa mielipiteensä ja ajatuksensa illan kirjasta ja kirjailijasta voidaan vielä yhdessä, jos aikaa riittää, keskustella yleisesti kauno- tai dekkarikirjallisuudesta. Ennen lopputervehdyksiä piirin vetäjä kertoo vielä seuraavan tapaamiskerran aiheesta.

3 TUTKIMUSMENETELMÄT JA -TAVOITE

Tutkimuksessani käytin kahta eri tutkimusmenetelmää kvalitatiivista teemahaastattelua ja kvantitatiivista lomakekyselyä. Haastattelun avulla pyrin selvittämään jo lukupiireissä käyvien mielipiteitä ja kokemuksia piirien toiminnasta. Kyselyn avulla pyrin saamaan laajemmin selville kirjaston asiakkaiden mielipiteitä lukupiireistä. Erityisesti toivoin kyselyni tavoittavan eri-ikäiset asiakasryhmät sekä asiakkaat, jotka eivät käy lukupiireissä. Kyselyssä saadun palautteen avulla kirjaston lukupiiri-toimintaa pyritään kehittämään asiakkaiden toiveiden mukaisesti.

3.1 Teemahaastattelu

Tutkimuksessani käyttämäni haastattelumuoto oli teemahaastattelu, joka on Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 47, 48) mukaan puolistrukturoitu haastattelumenetelmä. Haastattelutyypissä kysymykset ovat kaikille samanlaiset, mutta niihin ei ole määriteltä valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan niihin voi vastata omin sanoin. Haastattelulla tutkitaan mm. vastaajien ajatuksia, tunteita ja kokemusmaailmaa. Lisäksi teemahaastattelussa haastatteliija keskittyy haastateltavien kanssa tiettyihin teemoihin ja aihepiireihin, mutta kysymyksillä ei ole tarkkaa muotoa tai järjestystä kuten lomakehaastattelussa on.

Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 58–59) mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa puhutaan harkinnanvaraisesta näytteestä, joka tässä tutkimuksessa koostui vapaaehtoisuuden pohjalta valikoituneista 10 piiriläisestä. Etukäteen oli vaikea tietää, osallistuuko haastatteluihin vain positiivisesti tai negatiivisesti lukupiiri-toimintaan suhtautuvia henkilöitä, vaiko molempia. Perustellusti voidaankin kysyä, onko haastatteluilla saatu aineisto luotettava, jos piirin tyytymättömät jäsenet eivät osallistuneet haastatteluihin. Haastatteluista saadut vastaukset voisivat olla erilaisia, jos olisin haastatellut kaikki piiriläiset. Osittain ryhmähaastatteluna pitämässäni haastattelutilanteissa haastateltavien luonteet nousivat esille. Toiset puhuivat enemmän ja toiset vastaavasti vähemmän. Jos olisin haastatellut kaikki erikseen, olisin

luultavasti saanut tarkempia ja laajempia vastauksia. Uskon kuitenkin, että saamani vastaukset riittävät tarpeeksi hyvin vastaamaan niihin kysymyksiin, mitä teemahaastattelulla hainkin.

Haastattelujen apuna käytin etukäteen suunnittelemani kysymysrunkoa. Käyttämiäni teemakysymyksiä olivat osanottajien ikä ja elämäntilanne, mikä sai tulemaan lukupiiriin, lukupiirin sosiaalinen merkitys ja viihdyttävyyys, mainonnan vaikutus piiriin tulolle, piirissä pysymiseen vaikuttavat seikat sekä odotukset piirin tulevalta toiminnalta.

Valitsin haastattelun yhdeksi tutkimusmenetelmäksi, koska olin vetänyt dekkaripiiriä jo puolitoista vuotta ja tunsin ryhmäläiset kohtalaisen hyvin. Haastattelutilanteissa ryhmäläiset ovat suorassa vuorovaikutuksessa keskenään ja tämän vuoksi ryhmän valtahierarkia voi Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 63) mukaan vaikuttaa haitallisesti ryhmähaastattelun tuloksiin. Tällaista vallankäyttöä en kuitenkaan haastattelutilanteissa huomannut. Ryhmäläiset tuntevat toisensa monen vuoden ajalta ja yhteishenki on vahvistunut koko ajan. Ryhmän ”letkeä” tunnelma, kuten eräs ryhmäläinen mainitsi, loi ilmapiirin, joka vapautti vastaajia kertomaan omista ajatuksistaan, motiiveistaan ja syistään, miksi oli piiriin tullut tai mitä hän oli tapaamisista saanut.

Haastattelijalle haastattelu on tutkimusmuotona hyvä siinä mielessä, että sen aikana on Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 35) mukaan helppo selvittää ja tarkentaa annettuja vastauksia. Haastattelun ei myöskään tarvitse mennä tietyn kaavan mukaan, vaan kysymysten järjestystä on helppo vaihdella tilanteen mukaan. Haastattelijalle voi haastattelun aikana syntyä myös uusia kysymyksiä ja ajatuksia, mitä ei ennen haastattelua ole tullut mieleen.

3.2 Lomakekysely

Toisena tutkimusmenetelmänä käytin lomakekyselyä. Henkilökohtaisten haastattelujen avulla sain lukupiiriin osallistuvilta heidän ajatuksiaan ja mielipiteitään lukupiiri-

ritoiminnastamme. Kyselyn avulla toivoin tavoittavani erityisesti lukupiireihin osallistumattomat ja lukupiiritoimintaa vielä tuntemattomat henkilöt.

Heikkilän (2008, 16) mukaan lomakekysely on survey-tutkimus, jossa tutkimusote on kvantitatiivinen eli tietoa kerätään standardoidusti. Tutkimuskysymystä ”*Mistä syistä johtuen ihmiset osallistuvat tai eivät osallistu Vaasan kaupunginkirjaston lukupiiritoimintaan?*” selventämään laadin 13 kohdan lomakekyselyn. Kysymykset olivat sekä strukturoituja vaihtoehto- ja monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä henkilökohtaisia mielipiteitä varten. Kysely on Heikkilän (s.14) mukaan kokonaistutkimus, jos kaikki vastaukset huomioidaan. Tässä kyselyssä kaikki vastaukset huomioitiin vastausten vähyyden vuoksi.

Lomakekyselyn tein Webropol-kyselyohjelman avulla. Pyysin kahdelta työtoveriltäni arviot lomakkeen kysymyksistä. Pyysin myös arviot kahdelta työpaikkani ulkopuoliselta henkilöltä. Lomakekyselyyn (Liite 1.) oli mahdollisuus vastata verkossa, kirjaston kotisivujen kautta tai paperisena versiona asiakastiskeillä kahden ja puolen viikon ajan. Kysymyksiä laatiessani otin huomioon haastattelujen avulla saamani vastaukset. Osastoilla jaettavana ollut paperinen kyselylomake palveli kirjaston asiakkaita, jotka eivät käytä kirjaston verkkopalveluja. Kyselyä mainostettiin kirjaston ilmoitustauluilla, asiakastiskeillä sekä kirjaston kotisivuilla.

Paperisen kyselylomakkeen huono puoli on siinä, että vastaajat voivat itse valita, mihin kysymyksiin he vastaavat ja mihin eivät. Tämä tuli esille vastaajien määrässä kunkin kysymyksen kohdalla. Esim. Kysymys 5. *Tiedätkö, että pääkirjastossa toimii kaksi lukupiiriä?* oli selkeä monivalintakysymys, mutta kaksi 37 vastaajasta ei siihen vastannut. Verkkokyselyssä tämän voi estää asettamalla ehdon, että seuraavaan kysymykseen ei voi siirtyä ennen kuin on vastannut edelliseen.

3.3 Tutkimusprosessin eteneminen

Aloitin tutkimusprosessini keväällä 2012 tekemällä haastattelut molemmille piireille erikseen. Kerroin piiriläisille, miksi halusin haastatella heitä ja mihin haastatteluja

käytettäisiin. Haastateltavat valikoituivat vapaaehtoisuuden pohjalta ja haastateltavat vastasivat anonyymeinä kysymyksiini. Haastattelupaikaksi sovimme piirien tavanomaisen kokoontumispaikan pääkirjastossa, ennen varsinaisen lukupiirin alkamista. Dekkaripiirin osanottajamäärä oli tuolloin keskimäärin yhdeksän ja kaunopiirin seitsemän henkilöä. Dekkaripiirin haastatteluun osallistui kuusi henkilöä, viisi naista ja yksi mies. Kaunopiirin vastaava haastattelu pidettiin kaksi viikkoa myöhemmin ja siihen osallistui neljä naista. Haastateltavat saapuivat osittain eri aikoina, joten haastattelin kaksi henkilöä yhdellä kertaa. Haastattelun lopussa keskustelimme vielä kaikki yhdessä aiheesta.

Haastattelun laadukkuuteen voi Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 184) mukaan vaikuttaa hyvällä haastattelurungolla. Tein haastattelujen pohjaksi ja tueksi itselleni kyselylomakkeen, johon olin koonnut tutkimustyöaiheittani koskevia kysymyksiä, jotka olin laatinut erilaisten teemojen mukaan. Tämä helpotti vastausten tallentamistyötä, jonka tein käsin kirjoittamalla, koska kirjastossamme ei ole käytettävissä haastattelulaitetta. Yrityksistäni huolimatta ei myöskään kaupungin kulttuurivirastolla ollut tarjota lainattavaksi kyseistä laitetta. Laitte olisi helpottanut työtäni haastattelutilanteessa vastauksia tallentaessani sekä haastattelujen purkamisvaiheessa muistitiedon vahvistajana. Tämän vuoksi oli hyvä, että haastateltavat tulivat haastatteluun eri aikoina ja vastausten tallentaminen onnistui suhteellisen helposti.

Vastaukset kirjoitin kunkin teemakysymyksen perään haastattelun aikana. Samanlaiset vastaukset merkitsin ”tukkimiehen viivoilla”. Näin vastausten luokittelu, kuten esim. kuinka moni haastateltavista vastasi yhtäläisesti tai eriävästi kysymyksiin, oli helposti luettavissa jälkeenpäin. Tarpeen mukaan tarkensin saamiani vastauksia haastattelujen aikana oikeinymmärtämisen varmistamiseksi.

Aloittamalla aineiston analyysin jo haastattelun kuluessa Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 137) mukaan, on haastattelijalla heti mahdollisuus korjata väärät päätelmänsä. Haastattelijalla voi varmistaa haastateltavalta eri kysymyksiin, että on ymmärtänyt annetut vastaukset oikein. Myös, jos haastattelujen luonne ei edellytä sanatarkkaa muistiinkirjoitusta (s. 141), niiden purkamista varten voidaan muodostaa kortisto.

Heti molempien haastattelujen jälkeen purin haastattelut ja koodasin vastaukset teemoittain taulukoksi (Taulukko 1.). Yhdistin samankaltaiset vastaukset yhdeksi teemaksi. Vastauksista rakentui kuusi teemaa, jotka kuvasivat piiriläisten tuntoja lukupiiritoiminnasta. Taulukon viimeiseksi kohdaksi tuli teema: Muita mielipiteitä.

Syys/lokakuussa 2012 toteutin verkossa lomakekyselyn (Liite1.), joka oli avoinna 19 päivää. Kysely oli suunnattu kaikille kirjastossa asioiville. Kyselyyn pääsi vastaamaan kirjaston kotisivulta. Kyselyä vastaavaan paperiseen versioon oli myös mahdollista vastata kirjaston asiakastiskeillä. Tein kyselyn Webropol-kyselytekniikalla. Kyselylomakkeen suunnittelussa käytin apuna lukupiiriläisten haastatteluista saamiani vastauksia. Kyselyä mainostettiin kirjaston kotisivuilla, kirjaston ilmoitustauluilla, asiakaspalautepöydän vieressä sekä kahdella asiakaspalvelutiskillä.

Vastauksia kyselyyn sain 37 kappaletta. Verkossa suoritettuun kyselyyn vastasi 15 henkilöä. Paperisiin lomakekyselyihin vastasi 22 henkilöä. Koska vastanneiden määrä jäi pieneksi, kaikki vastaukset otettiin kyselyssä huomioon, joten kyseessä oli Heikkilän (2008, 14) mukaan kokonaistutkimus eli sensus (census). Tutkimustuloksista osa on esitetty taulukoina ja kaavioina, joissa on tarkasteltu yhtä tai kahta muuttujaa suoran jakauman tai ristiintaulukoinnin avulla (Kananen 2010, 103).

Paperilomakkeiden vastaukset syötin webropol-kyselyyn. Näin sain yhdistettyä molempien kyselyiden vastaukset ja tehtyä yhteisen raportin, mikä osaltaan helpotti analyysin tekemistä. Tulosten tarkkuuteen eli reliabiliteettiin vaikuttaa Kananen (2012, 173) mukaan vastanneiden määrä. Tässä kyselyssä vastanneiden määrä (37) jäi pieneksi, joten reliabiliteetti jäi pieneksi. Jos tutkimus toistettaisiin, tulokset voisivat olla toisenlaiset kuin nyt saamillani tuloksilla. Saadut tulokset ovat kuitenkin päätelmiä tehtäessä suuntaa-antavia.

4 TULOKSET

4.1 Haastattelun tulokset

Kahteen vapaamuotoiseen haastattelutilaisuuteen osallistui yhteensä kymmenen henkilöä. Dekkaripiiriläisiä haastateltavista oli kuusi ja kaunopiiriläisiä neljä. Käsiteltiin molempien haastattelujen vastaukset yhdessä. Muodostin haastateltavien samaa tarkoittavista ajatuksista ja mielipiteistä niitä kuvaavia teemoja. Vastauksista muodostui kuusi eri teemaa, jotka olivat: osanoton syy, tiedottaminen, elämäntilanne, sosiaalinen merkitys, piirin tunnelma, piirin toiminta sekä muita mielipiteitä. Alla olevasta taulukosta (Taulukko 1.) on nähtävissä annetut mielipiteet ja niistä muodostetut teemat.

Taulukko 1. Haastateltujen lukupiiriläisten mielipiteitä lukupiireistä.

Pelkistetyt mielipiteet	Teemat
kirjallisuus on aina ollut tärkeää n=10 kauno- ja dekkarikirjallisuus kiinnostavat n=4+6 kiinnostus kirjallisuuteen n=10 elämäntilanne on sopiva n=8	Osanoton syy
sanomalehdet n=2 ystävät n=2 kirjaston henkilökunta n=2 kirjaston ilmoitustaulut n=2 kirjaston kotisivut n=1 paikallisradio n=1	Tiedottaminen
eläkkeellä n=8 työssä n=2	Elämäntilanne
keskustelu: yhteinen kiinnostuksen kohde, uusia näkemyksiä, tietomäärä lisääntynyt n=10 uusia tuttavuuksia n=3 erilaiset mielipiteet rikkaus n=10 sosiaalinen merkitys suuri n=10 samanhenkistä seuraa n=4	Sosiaalinen merkitys
helppo puhua n=10 ei tarvitse jännittää n=9 voi olla hiljaa n=2 ei ole virallista n=2 voi rauhassa kertoa mielipiteensä n=9	Piirin tunnelma
ei ennakko-odotuksia n=9 sopiva kellonaika ja paikka n= 9 mukavampi kuin oli odottanut n=1 vetäjien kirjaesittelyt ja toiminta hyvät n=10 kokoontumiskertojen määrä sopiva (1 krt/kk) n=10 lukupiirissä käydään säännöllisesti n=10	Piirin toiminta
lukupiirit ovat naisten harrastus n=4	Muita mielipiteitä

Osanoton syy. Yleisluontoisena kysymyksenä haastattelun avaukseksi kysyin kaikilta haastateltavilta, miksi he olivat tulleet kauno- ja dekkaripiireihin. Suurin syy kaikille oli kirjallisuuden suuri merkitys heidän elämässään. Lukeminen oli kaikille tärkeä ajanviete ja harrastus. Tämän voi kiteyttää erään haastateltavan vastaukseen: *”Lukeminen on ollut aina sydäntä lähellä.”*

Haastateltavat olivat aina lukeneet paljon erilaista kirjallisuutta. Dekkaripiiriin osallistuvia kiinnostivat erityisesti dekkarit, samoin kaunopiiriin osallistuvia kaunokirjallisuus. Muutama haastateltavista osallistui molempien lukupiirien toimintaan. Suurimmalle osalle haastateltavista elämäntilanne mahdollisti piiriin osallistumisen. Lapset olivat muuttaneet pois, aviopuoliso oli kuollut tai oli siirrytty eläkkeelle.

Tiedottaminen. Tietoa kirjastossa järjestettävistä lukupiireistä olivat haastateltavat saaneet tasaisesti monesta eri lähteestä. Ystävät olivat välittäneet tietoa lukupiiristä. Paikallinen sanomalehti ja radio olivat olleet yhtenä tiedonlähteistä. Kirjasto oli ollut suurin informaatiokanava 50 %:lle (5 henkilöä) vastanneista. Kirjaston omat ilmoituskanavat kuten ilmoitustaulut, verkkosivut ja henkilökunta ovat tärkeässä asemassa kirjaston toiminnasta tiedotettaessa.

Elämäntilanne. Haastatteluissa en kysynyt haastateltavien ikää, vaan sitä ovatko he eläkkeellä vai työelämässä. Nykyinen elämäntilanne oli myös yksi piiriin tulemisen syistä. Haastateltavista kahdeksan oli eläkkeellä ja kaksi työelämässä. Haastateltavista vain kolme olisi osallistunut työssä ollessa lukupiiriin, jos sellainen olisi ollut tarjolla. Viisi henkilöä oli sitä mieltä, ettei työelämässä ollessa aika olisi riittänyt lukupiiriharrastukseen, koska perhe ja työ veivät silloin kaiken ylimääräisen ajan.

Sosiaalinen merkitys. Lukupiirin sosiaalinen merkitys oli haastateltavilta eniten mielipiteitä kirvoittanut kysymys ja sen merkitys oli suuri. Lukupiireissä syntyvä keskustelu oli kaikille haastateltaville tärkeää. Piiriläiset arvostivat toistensa mielipiteitä, jotka toivat kulloinkin käsillä olevasta kirjailijasta ja kirjasta esille uusia näkökulmia. Omasta mielipiteestä eriävät ajatukset koettiin rikkautena, ei kielteisenä asiana. Keskustelu samasta harrastuksesta kiinnostuneiden kanssa koettiin mielenkiintoiseksi ja innostavaksi. Haastateltavat kokivat tietomääränsä lisääntyneen sekä lukupiirin vetäjien kirjailija-alustusten kuin myös keskustelun myötä. Piirissä oli syntynyt myös uusia tuttavuuksia.

Piirin tunnelma. Haastateltavat kokivat piirin tunnelmaa vapautuneeksi. Omista ajatuksista ja mielipiteistä oli helppo puhua. Rauha puhua omaan tahtiin, ilman

keskeyttämistä tai kiirehtimistä, koettiin tärkeänä. Pari henkilöä piti hyvänä asiana sitä, että piireissä annetaan mahdollisuus olla vain kuuntelevana osallistujana.

Piirin toiminta. Kaikki haastateltavat olivat tyytyväisiä piirin toimintaan. Heillä ei ollut ollut ennestään mitään erityisiä ennakkoodotuksia piirien toiminnasta. Yhden haastateltavan mielestä piiri oli osoittanut ”letkeämmäksi” kuin oli osannut odottaa. Kokoontumisaika ja -paikka koettiin hyvänä. Vetäjien toimintaan ja piirien sisältöihin oltiin erittäin tyytyväisiä. Jokainen haastateltava uskoi jatkossakin käyvänsä piirissä.

Muita mielipiteitä kysyttäessä ainoana esille tuli muutaman haastateltavan ihmettely siitä, että lukupiirit kiinnostavat vain enimmäkseen naisia. Vaasan kaupungin kirjaston lukupiireihin osallistuu vaihtelevasti 1–2 miestä. Miesten osallistuminen koettiin rikkautena. Piiriläiset kokivat hyväksi sen, että keskusteluihin saatiin toisenlainen, kiinnostava näkökanta miesosanottajilta.

4.2 Lomakekyselyn tulokset

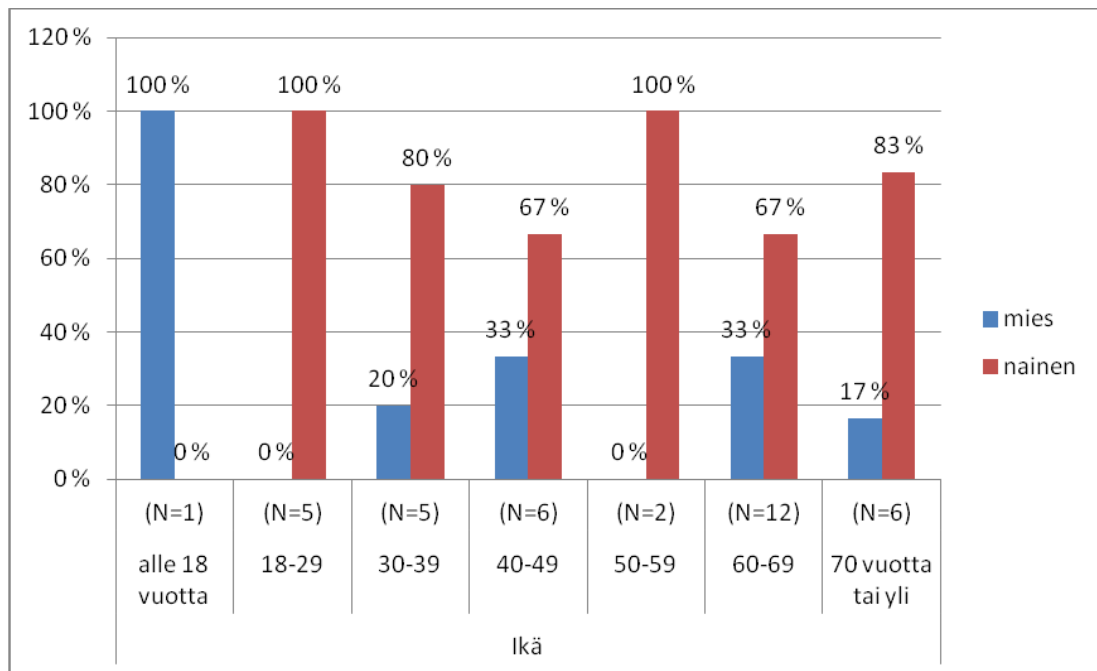
Kysely suoritettiin verkkokyselynä sekä lomakekyselynä (Liite 1.). Kysely muodostui 13 kysymyksestä. Viimeisessä kysymyksessä (13.) oli mahdollisuus antaa omaa palautetta lukupiiritoiminnasta Vaasan kaupunginkirjastossa.

1.-2. Sukupuoli ja ikä. Kysymykseen vastasi 37 henkilöä. Heistä miehiä oli 9 (24 %) ja naisia 28 (76 %). Naisten vastausprosentti oli kolme kertaa suurempi kuin miesten. Alla olevasta taulukosta (Taulukko 2.) käy ilmi, että suurin vastanneiden määrä oli ikäryhmässä 60–69 -vuotiaat (32 %). Myös haastatteluun osallistuneista suurin osa kuului tähän ikäryhmään. Vähiten vastaajia oli alle 18-vuotiaissa (3 %). Huonosti edustettuina olivat myös 50–59-vuotiaat, joita oli vain 5 % vastanneista.

Taulukko 2. Vastaajien prosenttiluvut ikäryhmittäin.

	Ikä	%	
	alle 18 vuotta	3	
	18-29	14	
	30-39	14	
	40-49	16	
	50-59	5	
	60-69	32	
	70 vuotta tai yli	16	
	Yht.	100	

Naiset olivat myös miehiä paremmin edustettuina jokaisessa ikäryhmässä, lukuun ottamatta alle 18-vuotiaiden ryhmää, jossa ainoa vastaaja oli mies (Kuvio 1.). Miesten vähäinen osanotto sekä puuttuminen täysin ikäryhmistä 18–29 ja 50–59, tulee selvästi esille. Määrällisesti eniten vastanneita löytyi 60–69-vuotiaitten ryhmästä (N=12), jossa naisten edustus oli kaksi kertaa suurempi kuin miesten. Prosentuaalisesti laskettuna, lukuun ottamatta ikäryhmiä, joissa oli vain mies- tai naisvastaajia, naisten osuus vastanneiden määrästä oli suurin ikäryhmässä 70 vuotta tai yli (83 %).

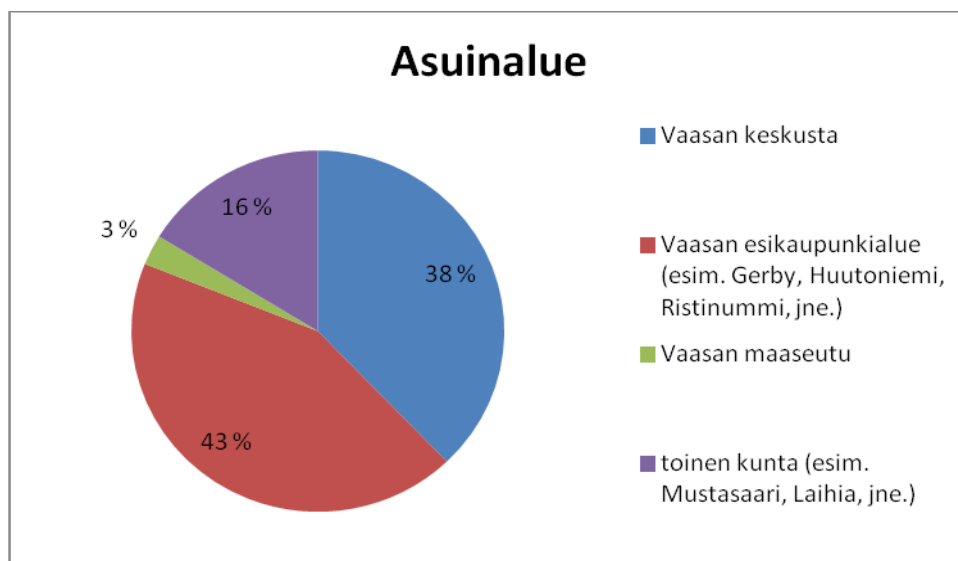
Kuvio 1. Vastanneiden määrä sukupuolen ja iän mukaan. Suluissa (N=) on ilmoitettu vastanneiden lukumäärä.

3. Elämäntilanne. Kyselyssä kysyttiin vastanneiden elämäntilannetta. Alla olevasta taulukosta (Taulukko 3.) käy ilmi, että kysely kiinnosti eniten työssäkäyviä, joita oli 43 % vastanneista (N=37). Lähes saman verran oli eläkeläisiä, 38 %. Vastanneista opiskelijoita oli kuusi henkilöä (16 %) ja työnhakijoita ja koululaisia kaksi henkilöä (5 %). Kotiäitejä tai -isiä kysely ei kiinnostanut. Heitä ei ollut vastanneissa lainkaan. Kotona olevat vanhemmat ovat yleensä kirjastossa asioidessaan yhdessä lastensa kanssa, eikä heillä tuolloin ole aikaa tai mahdollisuutta vastata asiakyselyihin. Toisaalta tätä ryhmää ei tavoittanut myöskään verkkokysely. Haastatteluista saamani palautteen mukaan kotiäideillä ei olisi ollut aikaa ottaa osaa lukupiireihin silloin kun lapset olivat vielä kotona. Eläkkeellä ollessa aikaa on enemmän omille harrastuksille.

Taulukko 3. Elämäntilanne. N = vastanneiden lukumäärä.

		%	N
	koululainen	5 %	2
	opiskelija	16 %	6
	työssä	43 %	16
	työnhakija	5 %	2
	eläkeläinen	38 %	14
	kotiäiti/-isä	0 %	0
	muu, Mikä?	0 %	0
	Yht.	100 %	37

4. Asuinalueesta kysyttäessä (Kuvio 2.) suurin osa vastanneista asui Vaasan esikaupunkialueilla 43 % (N=16) ja keskustassa 38 % (N=14). Vaasan maaseutu oli huonosti muotoiltu vaihtoehto, koska vastaajat 3 % (N=1) luultavasti käsittivät sen koskevan Vaasan ulkopuolista maaseutua eli näin ollen kyseessä olisi toisen kunnan alue. Toisen kunnan asuinpaikakseen ilmoitti kuusi henkilöä (16 %). Lukupiirikysely herätti mielenkiintoa myös toisen kunnan alueella asuvissa henkilöissä. Samalla se toi esille sen, että Vaasan kaupunginkirjaston asiakaskunta on laaja.

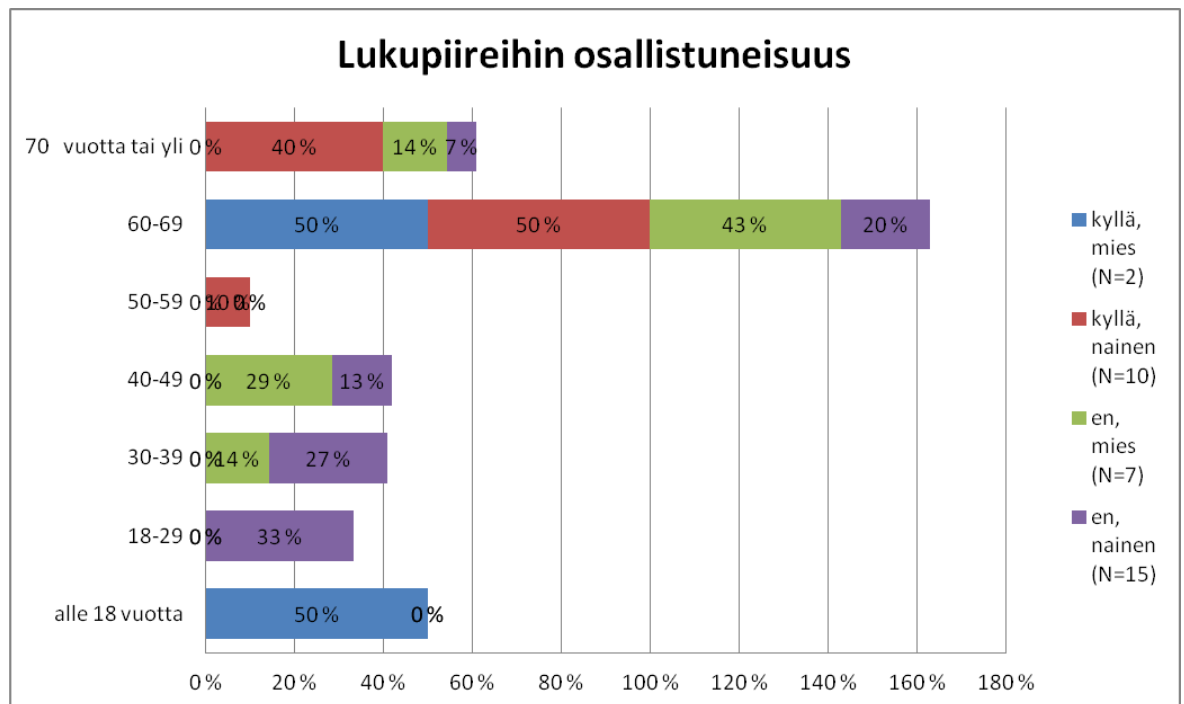
Kuvio 2. Asuinalue.

5. Lukupiiritoiminnan tunnettavuudesta pääkirjastossa. Kysymykseen vastasi 35 henkilöä. Heistä lähes kolme neljäsosaa (74 %) tiesi, että pääkirjastossa toimii kaksi lukupiiriä (kauno- ja dekkariپیrit). Lukupiiritoiminta oli tuntematon n. 26 %:lle vastanneista. Kokonaisvastaajien määrästä kaksi jätti vastaamatta tähän kysymykseen, vaikka se oli selkeä joko/tai -kysymys.

Molemmat sukupuolet tunsivat melko hyvin lukupiiritoiminnan. Kysymykseen vastasi yhdeksän miestä ja heistä 78 % tunsi toiminnan. Naisvastaajia oli 26 ja heistä 73 % oli tietoisia kirjastossa toimivista lukupiireistä. Tästä voi päätellä, että kyselyyn vastasivat henkilöt, jotka jo tunsivat lukupiiritoiminnan ja olivat sen tähden kiinnostuneet myös kyselystä. Saman syyn vuoksi voi ajatella, että ne, joita lukupiiritoiminta ei kiinnosta, eivät vastanneet tähän kyselyynkään. Yksi syy vähäiseen vastausmäärään voi olla myös kyselyn näkyvyydessä kirjastossa. Kyselyn mainostaminen asiakastiskeillä ja ilmoitustauluilla ei vastauksista päätellen ollut riittävää.

6. Lukupiireihin osallistuminen. Vaikka lukupiiritoiminta tunnettiin suhteellisen hyvin (74 %), niin lukupiireihin osallistuminen oli huomattavasti heikompaa. Vastanneista (N=34) vain 35 % oli osallistunut toimintaan. Tästä voidaan päätellä, että vaikka lukupiireihin ei osallistuttu, niin toiminnasta oltiin kyllä kiinnostuneita.

Alla oleva kuvio (Kuvio 3.) lukupiiritoimintaan osallistuneista vahvistaa mielikuvaa siitä, että lukupiiritoiminnasta ovat kiinnostuneet eniten eläkeikää lähellä olevat ja jo eläkkeellä olevat naiset. Vastanneista lukupiiritoimintaan osallistuivat eniten 60-vuotiaat ja sitä vanhemmat henkilöt, tätä nuoremmat tuskin lainkaan. Yllättävää oli, että lukupiiritoiminta ei kiinnosta 50–59-vuotiaita. Oma käsitykseni on, että tämä ikäryhmä käy hyvin paljon kirjastossa. Miesvastaajista vain kaksi oli osallistunut lukupiiritoiminnan. Heistä toinen oli 60–69-vuotiaitten ryhmästä ja toinen alle 18-vuotias.

Kuvio 3. Lukupiireihin osallistuneisuus ikäryhmittäin.

7. Tyytyväisyys lukupiirien toimintaan. Lukupiireihin osallistuneilta kysyttiin, olivatko he olleet tyytyväisiä lukupiirien toimintaan. Vastanneista (N=15) 87 % oli ollut tyytyväisiä ja 13 % ei ollut ollut tyytyväisiä. Tämän perusteella voidaan olettaa, että lukupiiritoiminta on ollut onnistunutta ja vastannut odotuksia.

Tyytyväisyys-kysymys oli tarkoitettu vain lukupiireihin osallistuneille. Kysymyksen ohjeistuksessa oli neuvottu ei-osallistujia siirtymään seuraaviin heille tarkoitettuihin kohtiin. Vastauksista kuitenkin huomasi, että myös yksi lukupiireihin osallistumaton oli vastannut tähän kysymykseen. Lukupiireihin osallistuneita oli vastanneista 35 % (N=12) ja tyytyväisyyttä lukupiiritoimintaan kysyttäessä vastaajia olikin 13.

8. Lukupiireihin osallistumisen suurimmat syyt nivoutuvat sosiaalisten tarpeiden ympärille. Mielenpitojen vaihto, samanhenkinen seura ja hyvä tunnelma olivat tärkeimpiä osallistumisen syitä. Vastajat (N=15) kokivat myös hyvin tärkeäksi, että saivat uutta tietoa käsiteltävistä kirjoista (80 %). Muita syitä osallistumiseen olivat *”tiedon lisääntyminen eri maista ja lukupiiriä varten tehtävä työ”*. Epävar-

maksi jäi, tarkoitettiinko tässä omaa, lukupiiriä varten tehtävä työ vai piirinvetäjien tekemät alustukset kirjailijoista.

Kuvio 4. Lukupiireihin osallistumisen syyt.

9. Miksi et ole osallistunut lukupiirien toimintaan tai olet ollut siihen tyytymätön. Kysymykseen tuli hyvin erilaisia vastauksia. Alla olevasta taulukosta (Taulukko 4.) käy selville, että suurin syy osallistumattomuuteen oli se, että vastaaja ei tiennyt, että kirjastossa toimii lukupiirejä (31 %). Toiseksi suurimmat syyt olivat epäsopiva kellonaika ja muut harrastukset (molemmat 23 %). Vastanneista (N=26) 15 % ei harrastanut lukemista. Lähes saman verran oli kiinnostunut muista kirjallisuuden lajeista (scifi, sota ja historia) kuin dekkareista ja kaunokirjallisuudesta. Koska kyselyyn vastasi vain yksi alle 18-vuotias, niin voi päätellä, että lukemattomuus koskee aikuisia vastaajia. On puhuttu paljon nuorten lukemattomuudesta, mutta on myös aikuisia, jotka eivät lue kirjallisuutta. Pelkästään miesten vastauksista (Kuvio 5.) kävi selville, että 25 % ei harrastanut lukemista lainkaan. Vastaajista 4 % pelotti esiintyminen ja saman verran ei tiennyt, että piireissä voi myös vain istua ja kuunnella. Entistä enemmän tulee painottaa sitä, että piireissä ei ole esiin-

tymis- tai puhumispakkoa. Piirien tunnelman tulee olla sellainen, että sinne ei myöskään tarvitse tulla säännöllisesti, vaan silloin kun itselle parhaiten sopii.

Taulukko 4. Lukupiireihin osallistumattomuuden syitä.

Miksi et ole osallistunut lukupiirien toimintaan tai miksi olet ollut tyytymätön?	%
et ole tiennyt toiminnasta	31 %
kellonaika ei sovi (18-19.30)	23 %
sinulla on muita harrastuksia	23 %
ajanpuute	19 %
et harrasta lukemista	15 %
olet kiinnostunut muun tyyppisestä kirjallisuudesta (esim. scifi, fantasia, sota, erä, jne.), Mistä?	12 %
piireissä ei ole omanikäisiä osanottajia	8 %
et tiennyt, että piireissä ei tarvitse käydä säännöllisesti	8 %
vuorotyö	4 %
esiintyminen/puhuminen pelottaa	4 %
et tiennyt, että piireissä voi myös vain istua ja kuunnella	4 %
koet, että asiantuntemuksesi ei riitä	0 %
Mikä muu syy?	19 %

Vuorotyö oli myös yksi syy osallistumattomuuteen. Osa (8 %) vastaajista kaipasi omanikäistä seuraa. Toiset kokivat, että piireissä tulee käydä säännöllisesti (8 %). Kukaan sitä vastoin ei tuntenut, että asiantuntemattomuus olisi ollut este piireissä käymiseen.

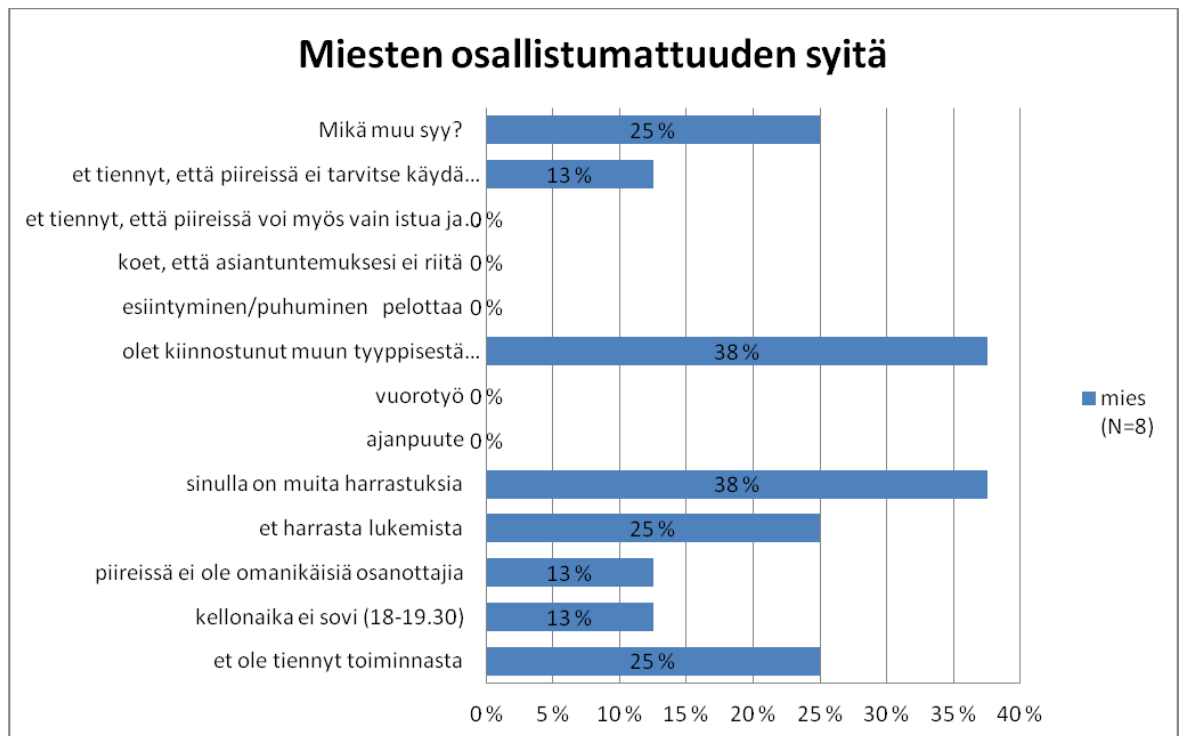
Mikä muu syy?

- Luen mieluummin itsekseni ja keskityn pääasiassa suosikkikirjailijaani, jolta luen paljon teoksia

- Opiston espanja samaan aikaan, samana päivänä. Viime vuonna eri päivä, kävin molemmissa ja tykkäsin kovasti.
- Asun toisella paikkakunnalla
- Ei uskalla iltamyöhään liikkua kaupungilla
- Valitut kirjat eivät kiinnosta

Avoimissa vastauksissa tuli esille seikkoja, joihin on vaikea vaikuttaa. Jos dekkarit eivät kiinnosta tai jos henkilö on kiinnostunut sotaa ja historiaa käsittelevästä kirjallisuudesta, niin ei voi olettaa, että henkilö ottaisi osaa esim. dekkaripiiriin. Ihmisillä on varsinkin kaupungeissa hyvin paljon erilaisia harrastusvaihtoehtoja. Monet kiinnostuksen kohteet voivat mennä päällekkäin ja silloin on tehtävä valintoja. Espanjan kurssi voi olla tärkeämpi kuin lukupiiriin osallistuminen. Lukupiirit ovat tunnetusti naisten harrastus ja varsinkin iäkkäät naiset eivät halua liikkua enää pimeää tultua ulkona. Tämä tuli esille avoimissa vastauksissa ja myös lukupiirin vetäjänä toimiessani tämä asia on tullut esille. Oman palautteen määrä oli 19 % kaikista kysymykseen annetuista vastauksista.

Miksi miehet eivät osallistu lukupiireihin? Tutkittaessa erikseen syitä miesten osallistumattomuuteen, kysely antoi siihen muutamia vastauksia, jotka ovat nähtävissä alla olevasta kuviosta (Kuvio 5.). Lukupiirien kirjavalinnat eivät tutkimuksen mukaan kiinnosta riittävästi miesvastaajia. Kun kaikista vastanneista 12 % oli kiinnostunut muuntyyppisestä kirjallisuudesta kuin lukupiireissä luettiin, pelkästään miesten vastaukset huomioon ottaen vastausprosentti oli 38 %. Muut harrastukset olivat myös suuri syy (38 %) miesten osallistumattomuuteen. Kaikki vastaukset huomioitaessa prosenttiosuus oli 23. Miesvastaajista 25 % (kaikki vastanneet 15 %) kertoi, ettei harrasta lukemista. Saman verran vastanneista oli myös tietämätön kirjastossa toimivista lukupiireistä (kaikki vastanneet 31 %). Tämä osoittaa, että mainonta on ollut riittämätöntä ja sitä tulee kehittää kaikki kohderyhmät huomioonottaen. Toiset vastanneet olivat myös tietämättömiä siitä, että piireissä ei ole säännöllistä osallistumispakkoa. Lukupiireistä tiedotettaessa myös tämä asia on huomioitava entistä paremmin. Kellonaika ja omanikäisen seuran puute olivat myös osalle syitä olla osallistumatta lukupiireihin.

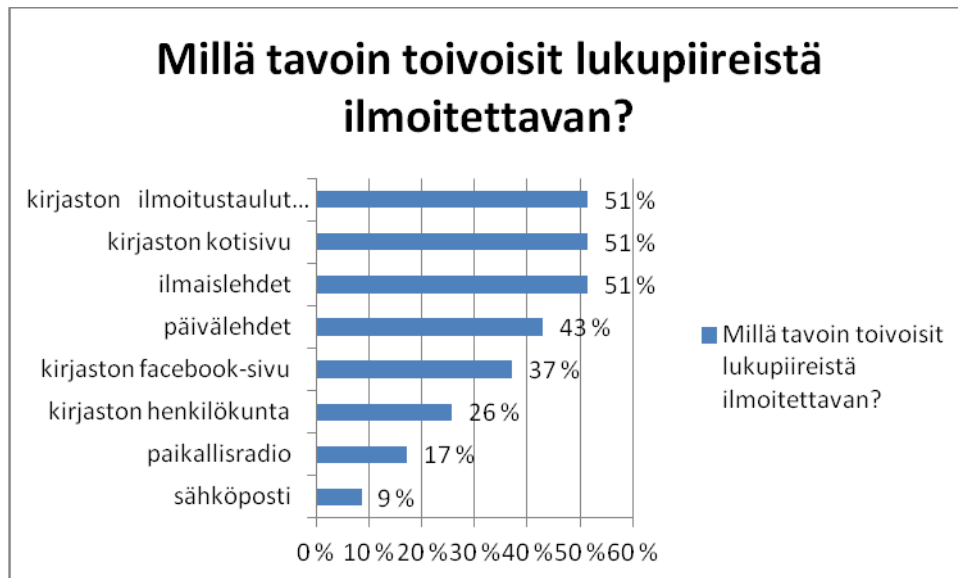

Kuvio 5. Miesten osallistumattomuuden syitä.

10. Verkkolukupiirit. Verkossa nopeasti suosiota kasvattaneet verkkolukupiirit eivät kiinnostaneet kyselyyn vastanneita. Vastanneista (N=33) suurin osa eli 85 % ei ollut kiinnostunut verkkolukupiireistä. Henkilöt, jotka toivoivat dekkareita ja elämäkertoja käsitteleviä piirejä, eivät todennäköisesti tienneet, että kaupunginkirjastossa on jo toiminnassa dekkariipiiri.

11.-12. Lukupiirien mainonta. Kysyttäessä, mainostaako kirjasto riittävästi lukupiiritoimintaansa, yli puolet (61 %) vastanneista (N=33) oli sitä mieltä, että kirjaston mainonta on riittämätöntä. Vaikka facebook on tänä päivänä hyvin suosittu sosiaalinen kanava, kysymykseen vastanneiden mielestä sitä tärkeämpiä ilmoitusmuotoja alla olevan kuvion (Kuvio 6.) mukaan olivat perinteiset ilmoitusmuodot. Kirjaston oma mainonta, kuten kirjaston ilmoitustaulut, lehtiset, kotisivut. olivat tärkeimpiä mainonnan kanavia. Julkisen median puolelta ilmaislehdet ja päivälehdet koettiin tärkeinä ilmoituskanavina. Yksittäisenä mainonnan muotona Facebook (37 %) koettiin kuitenkin parempana tiedonlähteenä kuin kirjaston henkilökunta (26 %). Säh-

köpostin välityksellä toteutettua mainontaa toivoi vain 9 % vastanneista.

Kuvio 6. Lukupiirien mainontakanavia.

13. Mitä myönteisiä tai kielteisiä ajatuksia haluaisit kertoa lukupiiritoiminnasta? Kyselyn viimeisessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin vapaasti kertomaan omia näkemyksiä ja mielipiteitä lukupiirien toiminnasta.

Kysely antoi seuraavanlaisia kommentteja:

- Mukava piiri
- Lukupiireihin kaivataan eri-ikäisiä osanottajia.
- Dekkaripiiristä en ole tiennyt lainkaan, vain kauno. Siitäkin on vähän sellainen käsitys, että luettavat kirjat saattaa olla "kuivia" eikä välttämättä kiinnostaa. Jos kävisin piirissä, niin haluaisin kuitenkin panostaa siihen kunnolla ja lukea kaikki mitä ehdotetaan. Tällä hetkellä olen löytänyt hyvin luettavaa, enkä enempää ehtisi. Mahdollisesti ensi vuonna sitten... Kellonaika voisi olla myöhäisempi. Ja piirejä voisi olla myös lähikirjastoissa.
- En ole uskaltanut mukaan, vaikka montaa kerta olisi tehnyt mieli. Lukupiiristä voisi tehdä ehkä jonkin jutun lehteen ja kertoa siitä enemmän. Voi olla

- etten tiedä tarpeeksi,
- vaarana on että piiristä tulee enemmänkin sisäänpäin lämpiävä ystäväpiiri kuin kirjoista puhuva kaikille avoin lukupiiri
 - Erittäin hyvää toimintaa. Jatkakaa samaan malliin.
 - Positiivista jos ei tarvitse esiintyä jos ei halua ja jos on eri-ikäisiä osallistujia, ei vain vanhempaa väkeä.
 - Myös iltapäivätilaisuuksia. Esim. 6/10 klo 12.00 kirjailijavierailun aika oli hyvä.
 - Kaikki loistavaa.
 - Voisi mainostaa hieman enemmän
 - Enemmän uutta kirjallisuutta: Onko vaikea saada, vai onko taas rahanpuute?
 - Ei saa kutoa juonta!!!
 - useana vuonna olen pitänyt toiminnasta?
 - ihmiset ovat samanhenkisiä?
 - huumorikin lentää

Saaduista mielipiteistä (n=12) on luettavissa, että ihmiset suhtautuvat lukupiiritoimintaan positiivisesti. Osan mielestä se on erittäin hyvää toimintaa. Lukupiirien ongelmana on sen ikäjakauma. Eri-ikäisiä toivotaan toimintaan mukaan. Tämän tutkimuksen yksi tarkoitus onkin saada selville syitä, miksi piireihin ei osallistuta ja joihin puuttamalla toiminta kehittyisi niin, että piireihin osallistuisi entistä enemmän eri-ikäisiä osallistujia. Kehittämistä vaatii myös se, että piireihin osallistumiskynnys pidettäisiin niin alhaalla, että jokainen haluava uskaltaisi tulla mukaan. Mainonnan lisääminen ja sen avulla toiminnan tunnetuksi tekeminen on yksi asia, mikä vaikuttaisi positiivisen mielikuvan kehittymiseen lukupiiritoiminnasta.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastattelujen tulokset tukivat monilta osin aiempaa mielikuvaani haastateltavien ajatuksista ja mielipiteistä kirjastossa toimivia lukupiirejä kohtaan. Haastateltavat toivat kommentteissaan esille tyytyväisyytensä piirien toimintaan. Haastateltavien positiivinen suhtautuminen ei tullut yllätyksenä, koska yleensäkin eri harrastustoimintoihin valikoituvat niissä viihtyvät osanottajat. Kyselyn avulla saaduissa tyytyväisyystuloksissa mielipiteet hajosivat jonkin verran. Suurin osa lukupiireihin osallistuneista oli kuitenkin ollut tyytyväinen lukupiirien toimintaan.

Tutkimuksen validiteettia (luotettavuus) ja reliabiliteettia (pysyvyys) arvioitaessa on otettava huomioon monia asioita. Tuomen (2009, 140–141) mukaan luotettavuutta arvioitaessa on muistettava, mikä on tutkimuksen tarkoitus. Luotettavuuteen vaikuttaa monet asiat, kuten mm. miten aineisto on koottu ja analysoitu, kuinka tiedonantajat on valittu tai tutkimus raportoitu. Lukijan tulee saada tutkimuksesta esille tarpeeksi tietoa, jotta hän pystyy arvioimaan sitä.

Tässä tutkimuksessa oli tarkoitus selvittää miksi lukupiireihin osallistutaan tai ei osallistuta. Mielestäni tutkimus vastasi hyvin näihin kysymyksiin. Kyselyn luotettavuutta huonontava tekijä oli alhainen vastaajien määrä. Kyselyyn saatiin vastauksia vain 37 kappaletta. Kirjaston asiakaskuntaan verrattuna kyselyyn vastanneiden määrä oli pieni, mutta tuloksia voi kuitenkin pitää suuntaa-antavina.

Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimustulosten pysyvyyttä (Kananen 2010, 129). Käytännössä tulokset voidaan varmistaa uusintamittauksella, jolloin tutkimustulokset voivat kuitenkin muuttua. Jos tekisin lukupiirikyselyn uudelleen, siihen vastaisivat mitä luultavimmin muutkin kuin tähän kyselyyn vastanneet kirjaston asiakkaat ja tällöin saatu tulos olisi erilainen.

5.1 Lukupiireihin osallistuvat eläkeiässä olevat naiset

Tutkimukseni tulos vahvisti mm. Hartleyn (2002, 25) tutkimuksessa esiin tulleen asiaan, että lukupiirit ovat pääasiassa naisten harrastus. Vaasan kaupunginkirjaston lukupiireihin osallistuvista suurin osa on naisia. Lukupiireihin osallistuu vain yksi tai kaksi miestä. Suhteessa osanottoon kysely kiinnosti miesvastaajia hieman enemmän. Miesten prosenttiosuus oli 24 % vastanneista.

Lukupiirin vetäjänä kaksi vuotta toimittuani olen huomannut, että lukupiireihin osallistuvat ovat pääasiassa eläkeiän molemmilla puolilla olevia naisia. Tutkimukseni yksi tavoite olikin selvittää, mikä tähän on syynä. Toivoin kyselyn avulla saavuttavani laajemmat ikäryhmät ja heidän mielipiteensä kirjaston lukupiireistä. Tässä en kuitenkaan onnistunut tarpeeksi hyvin, koska vastausten määrä (37 kpl) jäi odotettua pienemmäksi.

Kyselyyn vastanneiden suurin ikäryhmä oli 60–69-vuotiaat (32 %). Se, että nuoria alle 18-vuotiaita kysely ei kiinnostanut, ei tullut yllätyksenä. Jo aikaisemmista, kyselytutkimuksista, joita kirjastossa on tehty, on huomattu, että ne eivät nuoria kiinnosta. Yllätys oli, että kyselyssä myös 50–59-vuotiaat olivat hyvin huonosti edustettuina (5 %). Tämä herätti kysymyksen, eivätkö tuon ikäiset käytä kirjaston palveluja, vai eikö kysely jostain syystä heitä kiinnostanut.

Haastateltavat naiset kertoivat yhtenä syynä lukupiiriin osallistumiseen sen, että eläkkeellä heillä on aikaa osallistua itseä kiinnostaviin harrastuksiin. Lapset ovat jo aikuisia eikä perhe enää vaadi heiltä niin suurta panostusta kuin aikaisemmin. Työssä ollessaan suurin osa ei olisi osallistunut piireihin. Tänä päivänä harrastustarjonta on runsasta, eikä lukupiiritoimintaa koeta niin tärkeäksi, että siihen osallistuttaisiin työelämän aikana.

5.2 Lukupiireihin osallistuvat ovat tyytyväisiä lukupiiritoimintaan

Tuloksista on luettavissa, että ne, jotka lukupiireihin osallistuvat, niin kyselyyn vastanneet kuin haastateltavatkin, olivat hyvin tyytyväisiä lukupiirien toimintaan kirjastossa. Ryhmähaastattelussa on luonnollisesti vaikeampaa antaa negatiivista palautetta kuin yksittäin haastateltaessa tai anonyymissä kyselyssä. Jos oma mielipide poikkeaa muiden mielipiteistä, on sitä vaikeaa tuoda julki ryhmässä. Verkossa tai paperilomakkeella vastattuun kyselyyn on helppoa antaa negatiivistakin palautetta. Tässä kyselyssä sitä kuitenkin annettiin hyvin vähän. Lukupiireihin osallistuville piirien sosiaalinen merkitys oli suuri. Mielipiteiden vaihto samasta harrastuksesta kiinnostuneiden kanssa oli merkittävä asia piirissä viihtymiselle. Piiriläiset arvostivat myös sitä, että kirjallisuuden tuntemus lisääntyi. Lukupiiriläisten ajatukset vahvistavat yhtä kirjaston monista tehtävistä, kuten tehdä kirjallisuutta tunnetuksi, lisätä tietoa ja herättää keskustelua.

Kaikki haastateltavat aikoivat jatkaa piirissä jatkossakin. Tämä osoittaa sen, että lukupiirien toimintatapa ja sisältö on ollut suurimmalle osalle lukupiireihin osallistuvista mielekäs ja kiinnostava. Toimintaa arvioidessa voidaan sanoa, että vaikka kehitettävää löytyy mm. mainonnan saralta, on lukupiiritoiminta ollut tähän asti onnistunutta.

5.3 Lukupiireihin osallistumattomuuden syyt

Tutkimukseni tärkeimpään kysymykseen, miksi lukupiireihin ei osallistuta, ei ollut yhtä ainoaa selvää syytä. Suurin syy osallistumattomuuteen oli kyselyn mukaan se, että vastannet eivät tieneet kirjaston lukupiiritoiminnasta. Kirjaston mainonta on tältä osin toiminut huonosti ja tähän kirjaston, yhdessä lukupiirien vetäjien kanssa, on panostettava. Lisää näkyvyyttä toisivat lisääntynyt mainonta paikallislehdissä sekä kirjailijavierailut. Kirjaston tulee nykyistä enemmän etsiä uusia keinoja, joilla tuoda itseään ja toimintaansa näkyväksi siellä, missä ihmiset liikkuvat päivittäin. Tori, kauppakeskukset ja -hallit, messut ja erilaiset tapahtumat ovat hy-

viä foorumeita kirjaston moninaisten palvelu- ja tapahtumatoimintojen esittelemiseen.

Lukupiirien kokoontumisaika klo 18 ja maanantaipäivä olivat toisille ongelmallisia. Tutkimuksen mukaan vuorotyön vaikutus lukupiireihin osallistumiseen ei ollut kovin merkittävä. Toisille myöhäisempi kellonaika olisi sopivampi. Iäkkäät ihmiset taas haluaisivat tulla piireihin aikaisemmin. Kaikille sopivaa aikaa ei ole olemassa, joten eri aikoihin toimivia piirejä pitäisi olla enemmän. Tämä on kuitenkin kirjastolle resurssikysymys. Lukupiiritoiminta vaatii asiasta innostuneita vetäjiä, jotka monissa kirjastoissa ovat omaan henkilökuntaan kuuluvia työntekijöitä, kuten on Vaasan kaupunginkirjastossakin. Vapaaehtoisuuden pohjalta toimiva lukupiirin vetäjän työ vaatii myös oman ajan käyttämistä valmistelutyöhön. Voidaan myös pohtia, riittäkö osanottajia useampiin, eri aikoina toimiviin, lukupiireihin.

Kirjallisuus- ja kirjailijamieltymykset ovat ihmisillä hyvin erilaiset. Yleinen tuntuma on, että scifi- ja fantasiakirjallisuuden suosio kasvaa tasaisesti, varsinkin nuorempien ikäryhmien piirissä. Myös kyselyyn vastanneista osa luki muuta kuin kaunotai dekkarikirjallisuutta. Uusia lukupiirejä suunniteltaessa olisi perusteltua aloittaa juuri näiden kirjallisuustyyppeiden mukaisia lukupiirejä. Kenties niiden avulla kirjastolla olisi mahdollisuus saada enemmän nuoria kirjaston asiakkaiksi.

Yksi vaikeimmista lukupiiritoimintaan liittyvistä asioista on lukupiireissä kulloinkin käsiteltävät kirjat. Tutkimuksen avoimissa vastauksissa tuli esille, että lukupiirien kirjavalinnat eivät miellyttäneet kaikkia. Varsinkin miesvastaajat olivat tyytymättömiä kirjallisuusvalintoihin. Lukupiirien naisvaltaisuus vaikuttaa varmasti siihen, mitä valintoja tehdään. Vain ottamalla osaa voi vaikuttaa. Vaasan kaupunginkirjaston dekkaripiiriläiset sopivat yhdessä vetäjien kanssa, mitä kirjoja syksyllä tai keväällä käsitellään. Osallistumalla lukupiiritoimintaan voi vaikuttaa mieleisiinsä kirjavalintoihin. Ryhmässä suunnittelulla on myös ryhmän yhteisöllisyyttä vahvistava vaikutus.

Lukupiirejä voitaisiin järjestää myös muuallakin kuin kirjastossa. Kirjaston lukupiirin vetäjät voisivat suunnitella lukupiirejä pidettäväksi esim. nuorten omissa kokoon-

tumispaikoissa. Samalla kirjasto voisi kertoa muustakin nuorille suunnatusta toiminnastaan ja palveluista, kuten Vaasan kirjastossa toimivasta ”Nurkasta”. Nurkka on tietynä iltoina toimiva, nuorille tarkoitettu kokoontumispaikka, jossa voi käyttää tietokoneita, lukea lehtiä, pelata erilaisia atk- ja muita pelejä sekä muuten vain viettää aikaa.

Vanhainkodit ja palvelutalot, kuin myös eläkeläisten kerhot tai esim. vammaisten kokoontumispaikat voisivat toimia lukupiirien järjestämipaikkoina. Dekkaripiiritointaa aloitettaessa piirissä kävi hyvinkin iäkkäitä ihmisiä. He valittivat sitä, että kokoontumisaika oli heille liian myöhäinen tai matka kirjastoon oli liian pitkä. Eri-laisten yhdistysten kerhotoiminta tapahtuu päivällä, jolloin kirjasto voisi suunnitella lukupiiritointaa, yhdessä yhdistysten kanssa, pidettäväksi juuri heille sopivana ajankohta.

Lukupiireihin kaivataan eri-ikäisiä tai oman ikäisiä osanottajia. Tänä päivänä tuntuu kuitenkin siltä, ryhmät muodostuvat hyvin paljon juuri tietyn ikäisistä osanottajista. Kerhoja, joissa on kaikenikäisiä osanottajia, on oman tuntemukseni mukaan aika vähän. Aikaisemmin mainitsemani scifi- ja fantasialukupiiri voisi olla yksi mahdollisuus saada nuorempaa väkeä kirjastoon. Yhtä yhteistä, kaikille sopivaa lukupiiriä on tuskin mahdollista toteuttaa.

LÄHTEET

- Elomaa, H. 1997. Porvariston hyveet. Teoksessa: K. Utrio (toim.) *Familia: Eurooppalaisen perheen historia: 5. Lapsen vuosisata: 1800-luku*. Helsinki: Tammi.
- Fister, B. 2005. "Reading as a contact sport": Online book groups and the social dimensions of reading. *Reference and user services quarterly*. 44 (4), 303-309.
- Frid, N. 18.10.2011. En riktig Läsare. [Verkkolehtiartikkeli]. *Biblioteksbladet*. [Viitattu 17.3.2013]. Saatavana: <http://biblioteksbladet.se/2011/10/18/>
- Frid, N. 2012. Slutet på boken är bara början – om läsarsamtal, bokcirklar och bibliotek. Lund: BTJ.
- Hartley, J. 2002. *The Reading Groups Book: with a survey conducted in association with Sarah Turvey. 2002-2003 edition*. New York: Oxford University Press.
- Heikkilä, T. 2008. *Tilastollinen tutkimus*. Helsinki: EditaPrima.
- Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2000. *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kananen, J. 2010. *Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisusarja 111.
- Karjalainen, M. 1977. *Kansankirjastojen kehitys Suomessa vuosina 1802-1906*. Tampere: Kirjastopalvelu.
- Koskivaara, N. 2010. Lukupiireissä harjoitetaan kirjallisuuden kansanvaltaa. Teoksessa: J. Matero, R. Hapuli & N. Koskivaara (toim.) *Lukupiirikirja*. Helsinki: BTJ, 173-174.
- Laaksovirta, T. 1995. Pikeä, painovapautta, paloviinaa ja yömyssy. Teoksessa: B. Öhman (toim.) *Vaasan lukukirjasto 1794-1845. Läse-bibliotheket i Wasa 1794-1845*. Vaasa: Vaasan läänin yleisten kirjastojen 200-vuotisjuhlavuoden työryhmä/De allmänna bibliotekens i Vasa län 200-årsjubileums arbetsgrupp, 7, 9-10.
- Laaksovirta, T., Ylikangas, H. & Öhman, B. 1995. *Vaasan luku-kirjasto 1794-1845: "omaksi huviksi ja ajankuluksi"*. Vaasa: Vaasan läänin yleisten kirjastojen 200-vuotisjuhlavuoden työryhmä/De allmänna bibliotekens i Vasa län 200-årsjubileums arbetsgrupp.

- Leskelä-Kärki, M. 2010. Valkean huvilan kirjalliset illat: sivistystä nälän ja puutteen keskellä. Teoksessa: J. Matero, R. Hapuli & N. Koskivaara (toim.) Lukupiirikirja. Helsinki: BTJ, 74-75, 79, 81-82.
- Liakka, N. 1916. Kansansivistystoimesta Englannissa. Helsinki: Kansanvalistusseuran Toimituksia 172.
- Long, E. 2003. Book clubs: women and the uses of reading in everyday life. Chicago: University of Chicago Press.
- Lundin, I. 2004. Cirkelbevis: läsecirklar på bibliotek. Lund: Bibliotekstjänst.
- Läsandets cirklar. 9.4.2013. En litteratursociologisk undersökning om socialt läsande och läsargemenskaper i dagens Sverige. [Verkkosivu]. Uppsala: Uppsala Universitet. [Viitattu 14.4.2013]. Saatavana: <http://www.abm.uu.se/forskning/pagaende-forskningsprojekt/bokcirklar/>
- Matero, J, Hapuli, R., Koskivaara, N. (toim.) 2010. Lukupiirikirja. Helsinki: BTJ.
- Mikkonen, A. 2011. Lukupiirin lumous – Lukemisen sosiaalinen ulottuvuus lukupiireissä. [Verkkójulkaisu]. Tampere: Tampereen yliopisto. Informaatiotieteiden yksikkö. Informaatiotutkimus ja interaktiivinen media. Pro gradu -tutkielma. [Viitattu 28.2.2013]. Saatavana: <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu04936.pdf>
- Pasila Reading Circle. 19.3.2013. [Verkkosivu]. [Viitattu 7.4.2013]. Saatavana: [http://www.helmet.fi/fi-FI/Kirjastot_ja_palvelut/Pasilan_kirjasto/Tapahtumat/Pasila_Reading_Circle\(2902\)](http://www.helmet.fi/fi-FI/Kirjastot_ja_palvelut/Pasilan_kirjasto/Tapahtumat/Pasila_Reading_Circle(2902))
- Pruitt, J. 2010. Gay men's book clubs versus Wisconsin's public libraries: political perceptions in the absence of dialogue. Library Quarterly. 80(2), 121-141.
- Rehberg Sedo, D. 2002. Predictions of life after Oprah: A glimpse at the power of book club readers. Publishing Research Quarterly. 18 (3), 12.
- Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5.uud.p. Jyväskylä: Tammi.
- Tunturi, J. 2010. Lukuseurat ja lukuhalu. Teoksessa: J. Matero, R. Hapuli & N. Koskivaara (toim.) Lukupiirikirja. Helsinki: BTJ, 62.
- Utrio, K. (toim.) 1997. Familia: Eurooppalaisen perheen historia: 5. Lapsen vuosisata 1800-luku. Helsinki: Tammi.
- Vaasan kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto. 2010. Lukemisen lumo – valmiuksia lukupiirin käynnistämiseen. Avustushakemus kirjastotoiminnan kehittämishankkeisiin 5.5.2010.

- Vaasan kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto. 2011. Lukemisen lumo. Toimintara-
portti. Kirjastojen kehittämishankkeet 7.12.2011.
- Vapaa-aikatutkimus. 3.10.2008. Suomalaiset luottavat klassikoihin. 3. Miehet luke-
vat miesten kirjoittamia kirjoja. [Verkkosivu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitat-
tu 7.4.2013]. Saatavana: http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2007/art_2007-06-15_004.html?s=3
- Yleisten kirjastojen hankerekisteri. 2011. Dekkarimaanantain ja kaunokeskiviikon
kirjailijavieraat. [Verkkosivu]. Vaasan kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto. [Vii-
tattu 27.4.2013]. Saatavana:
<http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/dekkarimaanantain-ja-kaunokeskiviikon-kirjailijavieraat>
- Ylikangas, H. 1995. Sattuma vaiko selviö: Vaasa 9.9.1994 / Suomen kirjastolaitok-
sen 200-vuotisjuhla, juhlapuhe. Teoksessa: B. Öhman (toim.) Vaasan luku-
kirjasto 1794-1845: "Omaksi huviksi ja ajankuluksi". Vaasa: Vaasan läänin
yleisten kirjastojen 200-vuotisjuhlavuoden työryhmä, 8.

LIITTEET

LIITE 1.

Kyselylomakkeen kysymykset

Kysely Vaasan kaupunginkirjaston lukupiireistä

Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa, kuinka hyvin asiakkaat tuntevat pääkirjastossa toimivat **Kauno- ja Dekkarilukupiirit** ja mitä mieltä he piireistä ovat. Kyselystä saamamme palautteen avulla, pyrimme kehittämään piirien toimintaa. Kysely on osa Seinäjoen Ammattikorkeakoululle tehtävästä opinnäytetyöstä.

Kyselyssä ei kysytä vastaajien henkilötietoja.

Kyselyyn voi vastata ympyröimällä tai **rastimalla** kaikki sopivat vaihtoehdot. Vastaaaja voi myös antaa omaa palautetta niille varattuihin kohtiin.

1. Sukupuoli

- mies
- nainen

2. Ikä

- alle 18 vuotta
- 18-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60-69
- 70 vuotta tai yli

3. Olen

- koululainen
- opiskelija
- työssä
- työnhakija

- eläkeläinen
- kotiäiti/-isä
- muu _____

4. Asuinalue

- Vaasan keskusta
- Vaasan esikaupunkialue (esim. Gerby, Huutoniemi, Ristinummi, jne.)
- Vaasan maaseutu
- toinen kunta (esim. Mustasaari, Laihia, jne.)

5. Tiedätkö, että pääkirjastossa toimii kaksi lukupiiriä (Kauno- ja Dekkaripiiri)?

- kyllä
- en

6. Oletko osallistunut lukupiireihin? (Jos vastasit en, siirry kohtaan 9.)

- kyllä
- en

7. Oletko ollut tyytyväinen lukupiirien toimintaan? (Jos vastasit en, siirry kohtaan 9.)

- kyllä
- en

8. Mikä lukupiireissä innostaa osallistumaan?

- saa uutta tietoa kirjoista ja kirjailijoista
 - mielipiteiden vaihto
 - samanhenkistä seuraa
 - hyvä tunnelma
 - ei tarvitse jännittää
 - osaavat vetäjät
 - kirjailijavierailut
 - Mikä muu syy?
-

9. Miksi, et ole osallistunut lukupiirien toimintaan tai miksi olet ollut tyytymättön?

- et ole tiennyt toiminnasta
- kellonaika ei sovi (18-19.30)
- piireissä ei ole omanikäisiä osanottajia
- et harrasta lukemista
- sinulla on muita harrastuksia
- ajanpuute
- vuorotyö
- olet kiinnostunut muun tyyppisestä kirjallisuudesta (esim. scifi, fantasia, sota, erä, sarjakuvat jne.) Mistä? _____

- esiintyminen/puhuminen pelottaa
- koet, että asiantuntemuksesi ei riitä
- et tiennyt, että piireissä voi myös vain istua ja kuunnella
- et tiennyt, että piireissä ei tarvitse käydä säännöllisesti
- Mikä muu syy?

10. Oletko enemmän kiinnostunut Internetissä toimivista verkkolukupiireistä kuin kirjastosi fyysisesti kokoontuvista piireistä?

- kyllä
- en
- Millaisista verkkolukupiireistä olet kiinnostunut?

11. Mainostaako kirjasto riittävästi lukupiiritoimintaansa?

- kyllä
- ei

12. Millä tavoin toivoisit lukupiireistä ilmoitettavan?

- päivälehdet
- ilmaislehdet
- paikallisradio
- kirjaston kotisivu
- kirjaston facebook-sivu
- kirjaston ilmoitustaulut ja jaettavat lehtiset
- kirjaston henkilökunta
- sähköposti

13. Mitä myönteisiä tai kielteisiä ajatuksia haluaisit kertoa lukupiiritoiminnasta?

Kiitos vastauksista!